ئایندەی هەرێمی کوردستان لە بەردەم دوویانی ستەم و سیستەمدا ... گۆشتیار مەحمود

زۆربەی ووڵاتە دواکەوتووکانی ئەستای جیهان بەهۆی نەبوونی سیستەمێکی مەدەرن و گونجاو بۆ بەڕێوەبردن ڕۆژدوای ڕۆژ لەمەرگی دەسەڵات نزیک ئەبنەوە و ڕۆژی هەژاری بەرەوهەڵکشان دەچێت و باری ژیان وگوزەرانی هاونیشتیمانیان دژوارو سەختردەبێت. چونکە هەرکاتێک گۆڕاوی پێکهاتنی حوکمڕانیەکی نادروست و نادادپەروەر باڵی بەسەرنیشتیمان کەشا و هاوڵاتی تێیدا ڕوتایەوە، لەئاکامدا دواڕۆژی نەوەکانیش سەرگەردانی و دەردەسەری دەبێت. ئەگەر لە هەرشوێنکی ئەم جیهانەدا دادپەروەری گۆشەی نەکرد ئەوا تەواوی مەژووی قوربانیدان و کەنەدانی ئەوگەلە لەژینگەیەکی ناهەشیاری دا ئەخاتەڕپرسیارەوە، وەکو خۆنی ئەو شەرشگێڕە وایە کە ئاگرلەجەستەی بەربدا وبسوتێ بۆخەیاڵی تاریکی چاوی کاروانی گەلێکی نابینا لەناوببات!

بەگومان قەدەری هەرێمی کوردستانیش واهەڵکەوتووە کوڕەوری و ساویلکەی و ناهەشیاری گشتی خاڵی لاوزی گەلی کوردبێت تابکەوێتە ژێرکۆفی دەستی چەندگروپێک لەژێر ناوی نەتەوەیی و سەبەری حوکمی خەماڵی هاوڵاتیانی گیردەی هەموو زوڵم و ستەمێک ببنەوە. هەر لە داڕزانی بەری ئازادی و قوربانیدانی گەلی کوردەوە تادەگاتە ستەمی مووچە هەمووی لەکەوتەی بەرژەوەندی مەرامی گروپێکی خەڵفاوی بەیاربەدەستانی کوردبووە. ئەوچینەی هەمیشە لەئاوەنەی شکاوی سیاسەتدا ئامانجیان کاری گۆشدانی گیانی هاونیشتیمانی بووە بەدەرخواردی ژەهری سیاسەتی حیزبی، تەنانەت بەوەش نەوەستاون تا شەستەی شەقامکانیش لەڕەنگی ئاڵای حیزبی حیزبنراوبن! ئەمە نموونەی مەژووی ئەقلیەتی سەرانی حیزبی کوردین کە ویستی داهێنان و نەوگەری لە بەڕێوەبردن و کوالیتی ژیانی (هاوڵاتی، پێشمەرگە، کرێکار، فەرمانبەر، هتد ...)لەئاستێکی نزم وپەمەترسدار ڕانگبداتەوە. لەژێر هەیمەنەی دەسەاتێکی داڕزاودا هاونیشتیمانی بە هەناسەیەکی تری ژیان و دڵخی مەرەومەژی ناچارکراوی دەست پانکردنەوەو سواکەریی بەپیشەکراوبە، بەجۆرێك لەنیشتیمانێك خەلکی کەامەت و شکۆی مرۆقایەتی هەمیشە تەداشکێندراوبێت!

بەداخەوە، بەهۆی سەرسەختی و بێئەندخوازی حیزبی لەماوەی چارەکی سەدەیەک لە حوکمانی کوردی هەرچی داهات و خێروبێری ئەم نیشتیمانەیە لەنێوگروپێک بەش بەش کرا و لەکەشک وتلارەکان گلدارایەوو خشبژێوی نەوی نەوکانیان مسۆگەرکرا. گەلی ئێشوەت و هەژار و نەداریش لەبەموویچی و بە خزمەتگوزاری و بێکاری هەموو یاسایەکی ویژدانی مرۆڤایەتیان شکاند. تائێوادەیەی هاوەاتی کورد بەبەرچاوی هەموودونیا لەکەناڵەکاندا بانگەوازی فرێشتنی گورچیلەکەی هیوای دەستکەوتی پارەی پاروونانێك بەمناڵەکانی دواچارسەریبەت، خانەنشینکراو لەپاداشتی ئەنجومانەدوبوونی لەچاوەڕوانی سەرەی مژدانەی چەندتاقەهەزارەکی موچەی بەدراو کەتاڵەژی ژیانی بەت، قوتابی وخوێنکار بەپشکۆوتنی زانست و فێربوون ئوخانی خوێندنگایەک گەرستانی خوێنکانی بەت، مناڵێک لەباوەشی چاودێری تەندروستی چارەنوسی دەستی بەدراویبەت، باوکێک بەداوای دەرمانی دەردوئازاری جەستەی باجی چاو دەرهێنانیبەت.

بەیەی بەکەتاهاتنی ئەم ستەم و کارەساتە ویژدانهەژێنانو چیرەکە جەرگبڕو مەرگەساتانە، بەیاری ستەمی موچە و سیستەمی وەزارەتی دارایی هەڵبوەشێتەوە. پەویستە لەهەنگاوی یەکەمدا، خێروبێری ئەم مەملەکەتە لەژێر چنگی گروپی حیزبی بە ناوی وەزارەتی دارای وئابوری هەرەمی کوردستان دەربهێنرەت و لەڕگای فیزکارتێک موچەی مانگانە لەلایەن حکومەتی ناوەندی دابینبکرەت و لەبانکی فیدرالی شارەکان فەرمانبەر بتوانێ بیکاتە دروا. بەمەش ئەرکی وەزارەتی دارای کەتای پەدەت و هەڵدەوشێتەوە و دەتوانرێ لەژێرناوی نوێنەرایەتی کورد لەوەزارەتی دارای حکومەتی فیدرال ئەفیسێک بۆکاروباری هونەری موچەی فەرمانبەرانی هەرەم جێگای ئەم وەزارەتە پەبکرێتەوە. ئەم هەنگاوە لەبەرژەوەندی هەرەمە چونکە تەکانێک دەداتە بەر سیاسەتی حکومەت کەگرنگی بەبوژانەوەی کەرتی کشتوکاڵ وپیشەسازی وگەشتوگوزاری بدات و وەک سەرچاوەی داهات پشتی پەببەستێ و ناوەندی کار بەهاوەاتی فەراهم دەبەت و ئەژێی باج و دەرامەت زیاددەبەت وداهاتی ناوخێ ئەبوژێتەوە.

لە هەنگاوی دوەمدا، ئەنجومەنی وەزیرانی هەرەمی کوردستان پەیکەری هەڵوەشاوەی وەزارەتی دارای بەگشت فەرمانبەرکانیەوە لەچوارچێوەی وەزارەتێکی نوێ بەناوی وەزارەتی خزمەتگوزاری مرۆیی ئەکبخاتەوە، داهاتی پشکی کورد بەئەژێیی لەداهاتی باج و ئەسوماتی ناوخەو گومرگ و فرۆکەخانەکان و دەروازەسنوریەکان بخرێتە گەنجینەی ئەم وەزارەتە نوێیە، پلانی ساڵانەی وەزارەتەکە ئەرکی ماددی سەنتەری نەخشی

ئەتیزیم و تالاسیما و شەرپەنجە و خانەی بەساڵاچوان و خانەی منداڵ بەسەرپەرشتان و تەچوی ئەو نەخۆشیانەش بگرێتەئەستۆ هەرکاتێك هاونیشتیمانی لەدەرەوەی ووڵات پێویستی بەچارەسەری پزیشکی بێت، لەگەڵ دەستبەرکردنی کەرەستەی کەمئەندامان وپێکەوتووان و دابینکردن سەرجەم پێداویستی سەنتەر و خانەکان .

ئەم هەنگاوە هاوشێوەی زۆرێك لە هەرێمە پێشکەوتوەکانی جیهانە وەك هەرێمکانی ووڵاتی کەنەدا کە ساڵانە بڕێکی لەداهاتی باج وەرامەتی هەرێمکەی لەپشکی باج وەرامەتی حکومەتی ناوەندی فیدرال دەستێدەکەوێت و گلێدەداتەوە لەژێر ناوی (Canada Revenue Agency) واتە بەکاربەریی باج وەرامەتی کەنەدا بەخزمەتی هاوڵاتیانی هەرێمکەی بەکاریدەهێنێتەوە. دەکرێت لەهەرێمی کوردستانیش هەمان بیرکەپێوبکرێت و ببێتەهۆی گەڕانەوەی ڕەزوشکەماندی بەهاونیشتیمانی تاوەکو هەستی نەتەوەیی و خۆشەویستی خاک و نیشتیمان چەکەرەبکات و هەستی ڕەزگرتن و بەهای مرۆڤبوون بچێتەوە قالبی خۆی. بەدەر لەم هەنگاوە هاوڵاتی لەئۆگری دوچاری نەخۆشیەکی کوشندە ، کەمئەندامی و تەمەندەاری، ...دا، دەبە بەدیارمەرگیکی هەواش دواڕۆژکانی تەمەنی بژمارێت! لەناخەوەتەکشا و داروخاوبە چونکە هاوڵاتی لەقەوماو کاتێك کەموکوڕیەکی لەتوانای چارەسەری خودی خۆی بەدەربوو ئیتر زەرجار ناچاردەبە پەنابات بە سواکەردن و دەستپانکردنەوە ئەمەش ئەوپەڕی بەرزی و ڕیسوایی یە حکومەت دەرحەق بەهاونیشتیمانی بکات!

ئەو توژەهەڵپەرستە سیاسیەی، تەرس و دەڕاوکە لەهەناوی گەل بەرپادەکەن بەبیانوی پەوپاگەندەی پیلانگێری و مەترسی سەرقەوارەی هەرەم و بیانوی دەستی دەستی کردنی کەشەی مووچە وبودجەی هەرەم تەنها ئەرکیان ترسی لەدەستدانی دەستکەوتی پلەو پایەی چینی دەسەڵاتدارانی هەرەمە. چونکە ئۆگەر تووژەکی خەمخۆری گەل لەم مەملەکەتدا بوونی هەبوایە چارەنوسی ئەم گەلە بەم نەهامەتی و مەرگەساتە نەدەگەیشت. هەموو ئاماژەکان دەریدەخەن کە ئۆگەر تەواوی کەشەی مووچەی فەرمانبەران لەلایەن حکومەتی بەغدا چارەسەرکرا ئەوا کەشەی قەرزی کەمپانیانەوتیەکان جارەکیتر نەوان هەرەم وبەغدا ئالەزتردەکاتەوەو هیچ چارەسەریکی ڕیشەیی لە ئامادەباشی دانیە، دوورنیە ئەم قەناغە مەترسیدارە سەرهەڵبدات و جارەکی تر مووچەوقوتی ڕەشوەت بکەوێتەوە ململانێ ی دادگای فیدارلی عیراقی بەپاساوی قەرزی کەمپانیانەوتیەکان هاونیشتیمانیان ببنەوە قوربانی. بەنموونە ئۆگەر لایەنکی خەمخۆر لە ڕۆژی ڕەشی تەنگانەی

کورد لەجیاتی بیرکەی پاشکەوتی مووچە، ئاگر گرفتی قەرزی ملیاردەلاری کەمپانیانوتیکان بگوڕی ئاژی کورسی حیزبەکان لە پەلەمانی کوردستان بپەژیاسایەک قەرزکان بخرایە ئەستۆی سەرکردە پارەدارەبلیەنرکانی حیزبەکوردیکان ئەوکات ئەم گەلەشکەشکاو و هەنجەنئەبوو. لەداهاتووش نەوەی کورد باجی هەڵەی سیاسی حیزبەکانی نائەدا و نیشتیمان نائکرا بە دەزەخی خەونکانی نەوەی نەتەوەی کورد. چونکە لەم هەلومەرجەنالەبارەدا هیچ داهاتووەکی بەرنامەداەژراو نیە تاوەکوکەشچێنراوکانی گەلی کورد بنەبەبکات. کەواتە لەئەستاوە قەدەری داهاتووی نەوەی کورد لەدویانەکی تاریکدا بەقەرزەکی سەپەندراو سپەردراون.

1987 کتێبی بریەنی من

نوێترین کتێبی (داستان بەرزان) ئەو ناونیشانەی سەرەوەیە، کە پەکهاتووە لە چەند نامەیەک، لە میانی ئەم نامانەوە نووسەر بەشەک لەو هەوداو و بەسەرهاتانە دەگێڕتەوە کە لە منداڵی و هەرزەکاریەیدا بەسەری هاتوون یان لە نزیکەوە ئاگاداریان بووە، لە بارەی ئەم کتێبەوە داستان دەڵێت: ئەم کتێبە سندوقەکی بچکۆلەیە تێیدا کەمەک دیمەن و بەسەرهاتی هابردووی خەمم تێدا گەاوتەوە، لەسەرتادا بیار نەبوو ئەم سندوقە بکەمەوە و بیخەمە بەردەستی ئەوانیتر، بەڵام پاشان ئەو بەچوونم گەدرا و ئەستا ئەو کتێبەی دەیخوێننەوە بەشەکی ئەو هابردووەیە کە من پەم وایە زەرینەیان لەجەری ئەو بریەنانە کە مرۆقی ئەمە زەرجار ترس و شەرمی لە باسکردنیان هەیە و خستەوویان بەکارەکی نەگونجاو دەزانێت، بەڵام من هەومداوەک خەیان و بەپشتبەستن بە زمانەکی ساکاری شیعریی پیانگەمەوە.

نووسەر لە بەشەکی ئەم کتێبەیدا نووسیوویەتی: نەنکم خاوەنی هەمنییەکی جوان و شاعیرانەی سەدکانی پەشووە، کە زەرکات وای بە دەچم هەفتاری نەنکم نزیک بێت لە هەفتاری (مەحوی) شاعیرەوە، ئەمەشم لە میانی خوێندنەوەی چەندین جارەی دیوانی ئەو شاعیرە و وەناکردنی ئەو لە خانەقاکەیدا کە دواساتکانی ژیانی تێدا بەسەربردووە، سەرچاوەی گرتووە، نەنکم تەنیا شیعر نانووسێت، ئاگین

ماڵەکەی خۆی وەک خانەقایەک دەتە پێشچاو، کە تێیدا لە خۆوەتدا بێت، ئەوەتا ئامادەنییە تەنیا دوو ڕۆژ لەو ماڵە دووربکەوێتەوە، بەردەوام بە ناو باخچە و ژوورەکاندا دێت و دەچێت، نازی گوڵەکان دەکەشێت و پەنجەرەی ژوورەکان دەخاتە سەر عیشوەی هەتاو و بەدەم شنەیەکی فێنکی بەیانییە خۆنەکانی شەوێی بە چێشتەنگاو دەگەێتەوە.
لە بارەی نەنکیشیەوە نووسەر دەڵێت: کاراکتەری نەنک لە ژیانی مندا تەنیا دایکی باوک یاخود دایک نییە و لە دوورەوە ببینم پیردەبێت و دەمرێک، بەڵکو لە تەواوی ژیانی منداڵی هەرزەکاییمدا ئەم کاراکتەرە هەم دایک و هەمیش باوک بووە بەم، بۆیە ئامادەیی ئەو لە دونیا مندا ئامادەییەکی بەچاو و کاریگەرە و مردنی ئەوانە من پیر دەکات و پاشان دەمکوژێت.

ماوەتەوە دەربارەی داستان بڵێین: ئەم نووسەرە پێشتر چەند کتێبێکی شیعریی چاپ کردووە و هەروەها دەچووی کەڵەژی هونەرجوانەکانە بەشی شانۆ، خاوەنی چەند کارێکی دەرهێنانە بە چەند شانۆنامەیەکی جیهانی، دیارترینیان شانۆیی (بەدەم چاوەوانی گەدۆ)یە لە نووسینی نووسەری ئێیرلەندی (سامۆئیل بیکێت)ە و ئێستاش مامۆستایە لە پەیمانگای هونەرجوانەکانی سلێمانی/ناحکومی.
تێبینی: ئەم کتێبە ئێستا لە ناوەندی غەزەلنووس دەستدەکەوێت

لەقارەق، بووە بە تووتی ئەردوغان! … ئاشتی ئیبراهیم ئەفەندی

ڕوسیا، لە سەردەمی یەک لە دوای یەکی، دەسەڵاتدارانی سیاسی وەاتەکەی، لە ژێر دروشمی بریقەداری جیاجیادا، وەک زلهێزێک، لە ڕۆژهەڵاتی ناوەڕاستدا، بە پرسی کورد هەر مایەی نەهامەتی و ماوەڕانی بووە!
دەسەڵاتدارانی روسیا، بە ناوی دەستایەتی و پاڵپشتی لە مافی کەمە نەتەوەکان، یان لە ژێر دروشمی، بەوا بوون بە ئایدەاڵژیای

"سۆشیالیزم، ماركسیزم و لینینزم" و بونیاتنانی "دیكتاتۆریەتی پرولیتاریا"، هەموو كاتێك، فریوی میللەتی كوردیان داوە و لە ژێرەوە خزمەتی هێزە داگیركەرەكانی بووە.

موسكۆ، بە سەدان جار، شەش و جوانوو كوردیەكانی گورگان خوارد كردوە و توشی شكستی كردوون، لە مێژووەدا، بە سەدان نمونەی لەو جۆرە بەدی دەكرێن.
ئەمە، مێژوو خۆی دوپات دەكاتەوە لە عەفرین. روسیا، هێزێك پشت لەشكركێشی توركیا بە سەر عەفرین، هەموو هێزەكانی لە نێو ئاو شاردا كشاندەوە، چرای سەوزی بە "ئەردوغان"ی دژە كورد و مرۆڤایەتی داگیرساند، بە ئاوەژووی دڵی خۆی، لەشكركێشی ئەنجام بدات، بە سەر شاری "عفرین"، كە یەكێكە لەو شارانەی، لە سوریا، بۆتە لانەی پەنابەر و ئاوارە بووانی جەنگی شەش ساڵەی سوریا، كە روسیا یەكێكە لەو زلهێزانەی، ئەبابەی هەڵگیرساندنی ئاو جەنگەشی لە ئەستۆدایە، كە تا ئێستا زیاتر لە ٥ میلیۆن خەڵكی سیڤلی بێتاوانی تێدا شەهید بووە و بە میلیۆنان كەس ئاوارە و دەربەدەر بوون!

لەڤارۆف ، وەزیری دەرەوەی روسیا، ئەردوغان ئاسا، دژ بە هەوڵستانەی ئەمریكا دەوستێت، لە دروست كردن، پێچەك كردن و مەشق پێكردنی سوپایەكی ٣٠هەزار كەسی لە باكووری سوریا، نیشتجێ كردنی ئاو سوپایە، بە درێژای سنووری نێوان سوریا و توركیا و عیراق. لە میانی كۆنفراسێكی ڕۆژنامەوانی نێتەوە یەكگرتووەكان لە ١٩/١/٢٠١٨دا لە وەڵامی پرسیارێكی پەیامنێرە ئار- تی، لە ڤارۆف، گوتی" ئامانجی ئەمریكا، لە باكووری سوریا، هەكاری سەركێیە لە سەرهەڵدانی كارەسات و ئاژاوەزكردنی كێشەكان لە نێوان "توركیا و كورد"، دوای ڕاگەیاندنی پلانی واشینگتۆن، بە دروست كردنی هێزی سنووری لە باكوور، پێكهاتوو لە كورد".
لەڤارۆف ، بووە بە توتی ئەردوغان، و مافی ئاوەی پێدەبەخشی كە هێزێكی وەك "یەپەگە" بە تیرۆریست بزانێت و بوونی هێزێكی لەو جۆرە، كە ئەمریكا پشتیوانی لە دەكات، مەترسی بێت، بە سەر توركیا. لەڤارۆف دەستی "سەرەڕای ئاوەی ئەمریكا، لە لەدوانەكان هەڵگەڕایەوە و گوتیان ئێم لەداوانانە بە هێز دراوە، بەڵام ئەنقەرە پێی وایە "یەپەگە"، هێزێكی تیرۆریستە و هەڕەشی سەربازی بە سەریان ئەنجام دەدا، هەرچەندە، ئاو ووداوانەی كە دەنێ پێشی بەشكن لە سیاسەتی ئەمریكا لە سوریا".
لەڤارۆف ، هیچ پابەندبوونێكی ئەخلاقی مرۆڤایەتی، لا گرنگ نییە، هیچ

پرنسیپەکی نییە بەرامبەر پرسی نەتەوەیەکی "٤٠"میلیۆنی وەک کورد لە ناوچەکە! هەروەها گوتە و لێدوانەکانی ئاستەوخۆ، هاندان و پاڵپشتیە، بە هێزەستەکانی تورکیا، بەرامبەر بە کورد، بە تایبەتی بەرامبەر بە لێشکرکێشی تورکیا بۆ شاری "عەفرین".

وەزیری دەرەوەی روسیا، تورکیا، دەنیا دەکات، لەوەی کە ئەمریکا، خەریکی گەڵانکاریە لە ناوچەکە، لە هەوڵی ئەوەدایە حکومەتێکی ئەلتەرناتیڤ دروست بکات، لە سوریا، لە هەمان کۆنفرانس دەڵێت" لە ئاستییدا، هێزەکانی ئەمریکا، بەجێدی کار بۆ ئەوە دەکەن کە ئەلتەرناتیڤی حکومەتی سوریا دروست بکەن، لە ناوچەکانی سوریا".
روسیا، هەوڵدەدا، وەکو زلهێزێکی دنیا، ئامۆژگاری تورکیا بکات، سیاسەتی ئەمریکای بۆ شێ بکاتەوە و پێی بڵێ ئەوەی تۆ لە دەترسیت هەوبدا، ئەوا ئەوانیش نیگەرانن و بەگومان هەودا! لەقارەق دەڵێت" ئەمریکا هەوڵستەکانی دژ بە یەکن، دەربارەی سوریا، ئەمە سیمایەکی تایبەتی سیاسەتی نوێی ئەمریکایە، تا دەگات بەو هەیانەی کە بەیاری مانەویان دەدەن لە سوریا، ئەم جارە هەوڵستانەی ئەمریکا جگە نیگەرانی روسیایە".

---

*بۆ یەکگرتوو لە حکومەتدا قوچاندی...؟! ... موزەفەرەبدوڵا

لە ئاکامی قەیرانی ئابوری قوڵو، کەمەنی ئاوگوری سیاسی و سەربازی لە عێراق و ناوچەکەو ،شکستی حکومەتیە بنکەفراوانەکەی یەکگرتو و هاوپەیمانەکانی و، بریتی موچەکانیان و هاوکات نارەزایەتی یەکانی خەڵک لە دژی ئەم دەسەاتە تا رادەی بەرزکردنەوەی دروشمی روخانی ،هەموو ئەمانە لە چەند مانگی رابردودا بونە هەکاری گۆڕە تا یەکگرتویی ئیسلامییش لەوحکومەتە شکست خواردودا تیبقوچینی.
سەرەنجام لە کوبونەوەی ئەم هەفتەیەی سەرکرادایەتی یان بە زەرینەی دەنگ بریاری قوچانیان لە حکومەتدا.ئەم بریارەشیان گوایە دوای بی وەڵامی پارتی و یەکیتی هات بە پرۆژە پێشنیاری یەکانیان بۆ ئەنجامدانی چاکسازی . هەر بۆ دوای ئەم بریاەشدا کوتنە ساتوسودا لەگەڵ لایەنەکانی دەرەوەی حکومەت، لەوانە گەران و کەمە

، بەم بەستی نزیکبونەوو هاوکاری یەکتر بەرامبەردەستاتی پارتی ویەکیتی.

جا ئەم قوچانەی یەکگرتویی مفتخورانی گەندەلی و سەرفترەو زەکات بونە روداوو هەوالی گەرمی دەزگاکانی راگەیاندنو، ەاو سەرنجی بەشیکی بەرچاوی خەلکی بە تایبەتی چاودیرانی سیاسی .
ئیستا پرسیار ئەویە کە بەچی لەم کەتایی یانەدا یەکگرتو یان بەیین ئەهلی مفتخورانی سەرفترەو زەکات و خیرو سەدەقەو گەندەلی دەستلات لەم حکومەتەی بنکەفراوانی شکستخواردوە قوچاندیان؟!!
بەر لەوەی رای خەمان لەم گوشیەوە بدەین سەرەتا پیویستە رایەکی کورت لەسەر یەکگرتو بدەین بە زیاتر دەرخستنی ناوەرەکی ئەم جەماعەتە.هەکارەکانی پشتی قوچاندیان.

یەکگرتوی ئیسلامی کەلەسەرەتای نەوەدەکان خەلکی کوردستان لەوپەری نەهامەتی و نەداری و بیکاری و هەژاری و ئاوارەیی ..هتد دەژیان ،و تازەش دەستوپەنجەیان لەگەل دەستاتی میلیشایی و مافیایی پارتی ویەکیتی و هاوپەیمانەکانیان نەرم دەکرد، لەم کاتانەدا ئەمانە خەیان وەک کەمەیەکی خیرخوازی ناساند. لە پاە خیرو سەدەقە و سواەو بەکری گیرواویان بە دەستاتە ئیسلامی یە خیەکی یەکانی ناوچەکە ،بەتایبەتی قەتەرو ئیمارات و سعودیە خەیان گەورە کردو پاش ماویەک وەک حزبیکی سیاسی خەیان راگەیاند.
بە پارەی ئەو ووتاتانەو خیرو سەدەقەو سەرفترەو زەکات کەکردنەوە، بەناوی هاوکاری خەلکی هەژارو نەدار، توانیان سەدان و هەزاران کەس بە تایبەتی لە منالان لە مزگەتەکان بە خویندنی قورئان و ئامانجە سیاسی یەکانیان کە کەنەوەو بیرەکەی توندوتیژی و تیرەر بکەنە میشکیانەوە.
پاش باەاکردنیان بەهەی ئەم کارانیانەوە بەشداری هەبژاردنو دەستاتیان کرد. ئیتر بونە لایەنیکی بەرچاو لەنیوان پارتی و یەکیتی و،کاری یان بو بە دەستەای سیاسی لەم نیودا . بە تایبەتی لەکاتی شەرو ململانیی نیوانیان. بەم کاری دەاەای یەش لەهەردو لا بونە شەریکە دزیان و پارەیەکی زەریان کەکردەوە. بەم پارەیەش مشتیک لەمەلائەفەندی یە مفتخورەکانیان لەدەور ی خویان کوکردەوەو بون بە تیەریسەن و بیرمەندانی جیگا نوکتەی رەوتە ئیسلامی تیەرریستی یەکانی تر هەتا جیگاگالتەجاری سەلەفی یەکانی برای دینی یان. هەبەت جگە لە بەکریگیراویان بە دەستاتە کونەپەرستەکانی وەک قەتەر سعودیەو ئیمارات هاوکات بونە زورناژەنی حزبەکەی ئوردوگان و دەوەتی تورکیاش.

بەم کاری دڵاڵی سیاسی یانەیان بونە لایەنیکی تارادەیەک قورس لە پارسەنگی دەسەڵاتی پارتی و یەکیتی وبەردەوامی لە مفتەخواردنی دزی وگەندەڵی و سەرفترەو زەکات و خیرو سەدەقەی ووڵاتان.وە لەهەمو ئەم سانەدا کە خەڵەک لەوپەری بیکاری و نەداری و هەژاری و بیخانەولانیی وئاوارەیی و دەیان دەردو مەینەتی تردا ژیانی کولەمەرگی یان دەبردەسەرو بەردەوامیش خەلک نارەزایەتی یان لە دژی دەسەلات دەردەبری ، ئەم یەکگرتوە لە دژی دەسەڵات خویان بە بەشیک لە جەماوەری نارزای نەزانیوە بەڵکو هەمیشە ماستاویان بو دەسەڵات کردوە.خە ئەگەر هاوکاری یەکانیان کردبی بە خەڵکی هەژار وەک ئاماژەمان پیدا ئەوە بە لایەنگرانی خویان بووە یان بە مەرجی لایەنگری خیرو سەدەقەیان بە خەڵکانیک کردوە.
ئەستاش کە دەسەڵات و حکومەتی بنکە فراوانکەیان توشی بنبەست و شکستو قەیرانی قولی ئابوری بونەو لە نیو ئاوگوەو هاوکیشە سیاسی یەکانی ناوچەکەو جیهان ئاسیان لیە بوەو، هاوکات نارەزایەتی خەڵکیش لە دژیان قولپ دەدا کە لە نارەزایەتی یەکانی مانگی رابردو تا رادەی سوتانی بنەوبارگاکانیان رەیشت . ئا لەم کاتەدا بریاری قوجانیان داوە لە دەسەڵات.وە بە ئومیدی ئەوەن لەپاڵ نیارەکانی دەسەڵات کە زیاتر گەران و کەمەڵی ئیسلامین خویان مەلاس داوە تا نەکەونە بەر لاوفاوی نارەزایەتی و ئاپەینیی خەڵکی بیبەش و ئازادیخوازی کوردستان لە داهاتودا.
بەڵام ئەم تیوقاچانیان نەک هەر نایانکاتە بەری خەڵکی نارازی کوردستانەوە بەڵکو هەر بە چاوی دڵالی سیاسی نیوان دەسەڵات و نیارەکانیان تەماشایان دەکەن و مامەڵەیان لەگەڵ دەکەن.
*هەشنبیرە رەهەندی یەکانی پەراویزی دەسەڵاتی مافیایی خەریکی چین؟!

روداوو هەواڵیکی تر لە رۆژکانی هەفتەی رابردوو، کە ببونە تایتەڵی بەشیکی بەرچاوی دەزگاکانی راگەیاندن ،و جیگای قسەوباس وپرسو را گەرینەوە، بە تایبەتی لە ناوەندە رەشنبیری یەکان ،هەواڵی دیدار و گفتوگۆی نیوان ئاراس فەتاح و ریبین هەردی بو لەگەڵ سەرانی لایەنە سیاسی یەکانی دەرەوەی دەسەڵاتە شکستخواردووی یەکیتی وپارتی. لەوانە دیداریان لەگەڵ ئەمیری کەمەڵە و یەکگرتوی ئیسلامی.

هەبەت ئەوەش بیین کە ئەم دوو زاتە بە شیوازی جیاوجیاو دەستیان داوە بەم سەردانو دیدارانەو، بە ووتەی خەیان بە نوینەرایەتی کەمەڵەی رەشنبیری هاودیدی خەیان. بە ئومیدی ئەوە سەرانی ئەو لایەنانەی دەرەوەی دەسەڵات بە دەسپیشکەری و رینوینی و پیشنیارو

پرژەی ئەوان بگانە ریکەوتنێک .وە هاوپەیمانی یەکی گەورەو فروانی سیاسی و کۆمەڵایەتی پیکبیین بەرامبەر دەسەڵاتی رژەهای پارتی و یەکیتی . پاشان لە هەبژاردنەکانی پەرلەمان لە مانگەکانی داهاتو بەشکو بەهەی ئامژگاری یەکانی ئەم زاتانەوە پارتی و یەکیتی لە دەسەڵات دورخرینەوەو پەرلەمان و حکومەتیک دامەزرینن کە لە خزمەت خەڵکدا بی بە قسەی خەیان.دیارە ئەم ئامانجانەیان ،جگە لە دیدارو کۆبونەوەکانیان لەگەڵ سەرانی ئەو لایەنانە کە رایانگەیاندوە،هاوکات بە شیوازی جەروجەری تریش وەک نوسین و بەیان دەکردن و چاوپیکەوتن ..هتد راگەیاندوە.
بەیە تا ئەو جیگایەی ئەم هەوڵەش بوتە مایەی پرسو رای گشتی پیویستە ئیمەش قسەیەکی لەبارەوە بکەین تا روونیکەینەوەو بزانین ئاخۆ ئەمانە ئەم هەوڵوکارانەیان وەک کەمەڵەی رژشنبیر دەچیتە چوارچیوەی بەرژەوەندی یەکانی زۆرایەتی خەڵکی ستەمدیدەی کوردستان..؟!
یان تەنها بە بەرژەوەندی یە تاکە کەسی و لە چوارچیوەی مانەوەو ریگا گرتن لە داروخانی ئەم دەسەڵاتو سیستەمەی کوردایەتی و عەشیرەتی و نیمچە ئیسلامی یە؟!

بەڵام بەر لە وەڵام دانەوەی ئەو پرسیارەو رونکردنەوەی ،باشترە قسەیەکی کورت لەسەر پێگەی چینایەتی رژشنبیران بە گشتی و ئەم رژشنبیرانەی پەراویزی دەسەڵات بکەین
سەرەتا ئەوە بڵیین کە زۆریک لە رابەرانی بزوتنەوەی کۆمۆنیستی لە مارکسەوە تا لینین و تڕتسکی و گرامیشی و، تا لەم دەورانە رابەریکی وەک مۆنسور حیکمەتیش لە گەشە نیگای جەراوجەری فکری و سیاسی و کۆمەڵایەتی چینایەتی یەوە قسەیان لەسەر پێگەو ڕۆڵی رژشنبران لە بواری فکری و سیاسی و ململانیی جینایەتی کردوە.وە بە گشتی رایان وابوە کە تویژی رژشنبرانیش لە بەشی جوراوجور پیکهاتون بەشیکیان بریتین لە بیرمەندو ئەکادیمی و رژشنبیرانی راستەوخوی دەسەڵات و بەبەردەوامی خۆریکی راویژ کارین لەسەر شیوازی بەریوەچونی دەسەڵاتی سیاسی و ئیداری لە چوارچیوەی سیستەمی سەرمایەداریدا.وە بە ناوەکی فکری دەسەڵاتو سەرجەم سیستەمەکە دادەنرین، بە تایبەتی ئەم بەشە لە رژشنبیران لە ووڵاتە سەقامگیرە ئابوری و سیاسی یەکانی وەک ئەمریکاو ئەوروپاو روسیاوە بگرە تا چیینو یابان و…هتد هەن، وە لە دیان دامەزراوەی فکری و سیاسی و ئیداریدا جگە لە زانکەکان کارەکانیان راستەوخو یان ناراستەوخە لە خزمەتی چینی بورژواو سیستەمی ئابوری یە سیاسی یەکەیدایە .تەنانەت زۆر جار ئەمانە خۆریکی وانەفیرکردنی سەرەکەکانی ئەمریکاو ووڵاتە

زلهیزکانیش . بۆ نمونە زۆربەی سەرکەکانی ئەمریکا بە ووتاردانەکانیشیان لەژیر پرسو راو چاودیری ئەماندان.

ئەمانە ئیتر بەشیکن لە چینی بڕژوای فەرمانڕەوای سەرمایەداری و سەرجاوە فکری و ڕۆشنگەری یەکانیان.وە هیچ دەسەڵات و ڕژیم و دەوڵەتێک بۆ بەی ئەم تۆیژە ناتوانێ ماوەیەکی زۆر بمینێتەوە.هەبەت دەبی ئاماژە بەوەش بکەین لێرەدا کە بیرمەند سەرەتایی یەکانی دەورانی ڕینیسانس – ڕۆشنگەری – کە ڕێخۆشکەری ڕیگای فکری و ڕۆشنبیری بورژوای تازەهەڵچو بون لە دژی سیستەمی فیودالی سەدەکانی ناوەڕاست بونە پێشەنگی ئەم تۆیژە. بەرهەمە فکری یەکانیان لەهەمو بوارەکاندا بون بە دەسکەوتی گەورەی مرۆڤایەتی .وە هەر لەسەر بنەمای بەرهەمە فکری و فەلسەفی و سیاسی و ئابوری یەکانی ئەمانە گەورە بیرمەندانی تر وەک مارکس و ئەنگلزو دەیان تر ئاوگورو وەرچەخانی فکری و فەلسەفی و سیاسی یان داهینا.بۆ نمونە بە بی فەلسەفی هیگل و فیورباخ و، بە بی ئابوریناسی وەک ئادەم سمس و ریکاردو ڕەبەرت ئۆوین و …هتد دەسەڵاگەیشتنی مارکس بە داهینانەکانی خۆی هەرگیز ممکن نەبو.

بەڵام بیگومان کەمەگا بە سەرخانو ژیرخانی یەوە لە شوینی خوی چەق نابەستی و هەمیشە لە جوڵەو ئاوگورو وەرچەرخانە روو بە پێشەوە .ئەمەش لە ڕوی خودی یە نزعەیەکی ئینسانی کەمەگای مرۆڤایەتی یەو لە رویەکی تریەوە ئاکامی گۆشەی ململانێی نیوان هیزی بەرهەمهین و خاوەنی بەرهەمو هەیکانی بەرهەمهینان وسیستەمی بەرهەمهینانە.جا لەم چوارچیوەیەدا و لەگەڵ کەتایی هاتنی سەدەکانی ناوەراست و باڵاکردنی چینی بورژوا لەهەمو روی یەکەوە ڕۆشنبیرانیش پێگەکیان لەهەمو رویەکەوە دەگوری هەروەک ئەمڕە دەبین.
هەبەت لەنیوان ڕۆشنبیرانی چینی بورژوازی سەدەی ڕینیناس، و تەنانەت دوای دەسەڵاتگرتنیشی تا ئەمڕە ئاوگورو وەرچەرخان لەهەمو رویەکەوە ڕویداوە ،هەر بۆیە پێگەی ڕۆشنبیرانیش وەک تۆژیەک کە زۆرینەیان تەنها لە ڕوانگەی ئاوگاری فکری یەوە کەمەلگاو دیاردەکانی دەبین کە گەرانی بەسەردا دیت.
بەڵام ئەوە زیاتر لە سەد ساڵیشە ئیتر نە ئەکادیمی و ڕۆشنبیرانی بورژوای ئەمڕە سپنبزواو ڕەبسبیرو ڤولتەرکانن نە ئابوریناسەکانی ئەمڕە ریکاردە ڕەبەرت ئۆوینەکان و ئادەم سمیسەکانن.
بە تایبەتی ئەم راو لێکدانەوەیە ئیتر بە ڕۆشنبیرو ئەکادیمی…هتد ناوەوە دەوری دەسەڵاتی قەومی و خێڵەکی ئەمڕەی کوردستان بە هیچ شیوازیک ئاو لەوسەرچاوانەی سەدەکانی ڕینیناس ناخنەوە.

تا ئەو جیگایەی دەگەڕیتەوە بۆ ڕۆشنبیرانی ڕاستەوخۆی سەر بە جینی بورژوای کوردستان و جولانەوەکە قەومی یەکەی کە لە نەوەکانی سەرەتایی جولانەوەکە بون و ئیستا لە دوای زیاتر لە دوو دەیەی دەسەڵات بونەتە بەشیکی بەرچاوو لە دەسەڵات زۆریان لێناو سەروەتو سامان و سەرمایەو وەک سیاستمەدارەکان گیژ بونە. زۆر ئاگاداری بارودوخ نین و بەشیان مەبەست نی یە ئاگادار بن.بەڵام ئەوەی زیاتر بەتە مایەی سەرگیژە بە جەماوەری ستەمدیدەی کوردستان ئەوە ڕۆشنبیرە وردە بۆرژواکانی پڕاویزی دەسەڵاتن کە لێنیوان ناوەندو پڕاویز دین و دەچن ناتوانن بە تەواوی لە جیگایەک لێنگەر بگرن .ڕەهەندی یەکانیش کە ئاراس و ریبین و مەریوان نوینەرایەتیان دەکەن بەشیکن لەم تویژە هەڵپەرستو خۆپەرستە.

هەر وەک وتمان بەشیکی زۆری نەوەی یەکەمی سەرەتای سەرهەڵدانی جولانەوەی ناسیونالیستی کورد- کوردایەتی –لە شاعیران و نوسەران و میژونوسان و چیرۆکنوسان و ئەکادیمی یەکان کە ئیستا پیر بونە هەر لەگەڵ بە دەسەڵات گەیشتنی ئەم تاقمە میلیشایی یانە لە سەرەتای نەوەتەوە بونە بەشیکی سەرەکی لە دەسەڵات ولێنیوان بنەماڵەو خێڵی بارزانی یەکانو تاڵەبانی یەکان کەبونەوەو بونە ڕاویژکارو ڕاگەیاندنکارو پسپۆرانی سیاسی و ئابوری و ئیداری دەسەڵاتکەیان .
بەم کارەشیان بەشیکی گەورەی بودجەو داهاتی کوردستان لەپاڵ ئەم حزبانە دەچیتە گیرفانی ئەمانەو.ئەمانە جگە لەوەی موچەی سەرو یاسایی خۆیان هەیە هاوکات زۆربەیان بە پلەی سەربازی باڵاو وەزیرو گزیرو بەڕیوەبەری گەورە خانەنیشنیش کراون بە بەگەش فایلەکانی هەموشیان لەبەردەست خۆکەدان بەهەی ململانێی نێوان لایەنەکانی دەسەڵات دزەیان پیکراوە.
لە ڕاستیدا ئەمانە ئەو بەشانەن کاتە پارتی ویەکیتی بە دەسەڵات گەیشتن ، ئیمە کومونیستەکانیش کە دروشمی ناسیونالیزم شەرمەزاری یە بە بەشەری یەتمان بەرزکردەوە ئەم ڕۆشنبیرو ئەکادیمیانەی ناو دەسەڵات کە لە دەوری بارزانی و تاڵەبانی بون دەتوت گویزیان بو دەژمیرن .ئەوەند ناحاڵی بون بەم دروشمە زۆر تێنەدەگەیشتن . بەڵام ئەوەی لەبەرامبەر ئەم دروشمە دەنگی بە جویندان بە ئیمە بەرزکردەوە ئەو ئەم ڕۆشنبیرە وردە بورژویانەی وەک ڕەهەندی یەکان بوون ئیمەیان بە بەکریگیراوو دەسیسەی دەزگا جاسوسی یەکانی بە ووتەی خۆیان دوژمنانی کورد دادنا لە دژی ئەزمونە ساواکیان.
ئەوە ئەم ڕۆشنبیرە وردە بورژوا ناسیونالیستانە بون کە ببونە دەڵاڵو عەرابی دەسەڵاتی خێڵەکی کوردایەتی . ئەوان بون هەمو تیگەیشتنی خۆیان لەم دروشمە دروستە ئینسانی یەی ئیمە لە دژی

دەستاتی بنەماڵەیی و خێڵەکی ئەمانە بوون لیکدانەوە کە ئێمە دژی خێڵەکی کوردستانین بە گشتی.
لە کاتێکدا ئێمە هەر چوون دژی ناسیونالیزمی عەرەب – عروبە – ناسیونالیزمی ملیللگەرای ئیرانی و، ناسیونال فاشیزمی تورکیا بوین بەهەمان ئەندازەش دژی ناسیونالیزمی کورد – کوردایەتی بوین. بەڵام خەباتمان ئێستا بەشێکی زۆری هەر ئەم نوسەرو رەشنبیرە ستەمگەرایانە کە دژی ئێمە بوون ئێستا زۆر بە تووندی دژی ناسیونالیزمی کورد- کوردایەتین- ئەگەر چی رەخنەو ناکۆکی و دژایەتی یەکانیان زیاتر روکەشی سیاسی یە رەخنەو ناکۆکی یەکانیان ماهیەتێکی جینایەتی نی یە.وە دەستبەن بە بنەما ئابوری و کۆمەڵایەتی یەکانی سەرهەڵدانو هەلومەرجی بە دەستهاتگییشتنی جوانەوەی کوردایەتی لەم سەردەمە کە ئەمە لاوازی یەکی زۆر گەورەو کڕکی یە.

هەروەک نمونەی رەخنەو ناکۆکی و دژایەتیمان بە ئیسلام و جولانەوەی ئیسلامی سیاسی و تیرۆریزمەکەی ،لەمبارەوە کاتی رامانگیاند، هەر ئەم رەشنبیرانە لەبەرامبەر ئێمە دەچونە پاڵ ئیسلامی یەکان. بەڵام ئەوتا ئێستاش بەشێکیان وەک رەهەندی یەکان دەچنە پاڵیان و بەشێکیشیان خۆیان بە شیوازیک رادیکال کردتەوە لە دژی ئیسلامی یەکان و لە ئێمە رەخنەی تووندترلە ئیسلام دەگرن کە زۆر جار رەخنەکانیان سەردێکیشیتە گەرزپەرستی و لەگەڵ رەخنەکانی رەوتە رەگەزپەرستەکانی ووڵاتانی رۆژئاوا یەک دەگرنەوە.
ئستاش ئەم رەشنبیرانەی کە ناویان لە خۆیان ناوە رەهەندی یەکان کە ئەمانە بەرهەمی فکری نیو لیبرالیزمن، کە لە روی سیاسی یەوە تاشرو ریگانو هلمت کوە نوینەرایەتیان دەکات، بونە بە دەڵاڵی سیاسی لە نیوان تاقمە قەومی و ئیسلامی یەکانی وەک گوران و کۆمەڵ و یەکگرتوو.وە خویان بە دژە دەستاتی پارتی و یەکیتی ناساندوە.
دیانەوی ئەم تاقمانە، کە تا جەند مانگو هەفتە ، لە حکومەتە بنکە فراوانەکەی پارتی و یەکیتی بون. کۆیان کۆنەوە ،تا لە هەبژاردنی مانگەکانی داهاتو جە بە پارتی ویەکیتی لێژ کۆنو ئەم بڕیەی ئەوان دەستەبات وەرگری. تا ئەمانیش شوینی رەشنبیرە گەمژەو مشخۆرەکانی سەربەدەستەبات وەرگرن وەک ئاماژەمان پیدان.

جا ئاراس و ریبینیش لەم کاری دەڵاڵی سیاسی یەیاندا بە شانازی یەوە ئەوەش دەڵێن کە ئەوان وەک هەندە رەشنبیری هاوبیریان نین کە دەڵین رەشنبیر نابە بجیتە کایەو کاری سیاسی یەوە. بەڵکو هەر دەبی کاری ئاموژکاری بکا لە ڕێگای نوسین و رەشنگەری یەوە.ئەمان

کارەکەی خۆیان زۆر بە پیرۆزو شانازی نەتەوەیی زیاتردەزانن لە کاتیکدا ئەم کارەی ئەوان دەستیان داوەتی بە تەواوی ڕەچوڵ بە ناو زەلکاوی هەڵپەرستی و داوکەوتویی و دژی جەماوەری ستەمدیدەوە .
ئەوان بە بەردەوامی لە موچۆو شیرینی یەکانیان نایانەوی ئەم دەستەاتە مافیایی ملیشایی و خیانەکی یە لە لایەن نارەزایەتی و ناپەرینی جەماوەری ئازادیخوازەوە کەتایی پی بی تا لە جیگای ئەمانە دەسەلاتیکی بە راستی ئازادیخوازو یەکسانیخوازو دادپەروەری جەماوەری پیکبی. بەکو دەیانەوی وەک گەچان بچەمینەوە بە سەرانی گەران و ئیسلامی یەکانی پەراویزی دەسەات .وە نەهێن سیستەمەکیان بە تەواوی هەرس بهێنی و ئەمانە ببنە جیگاگرەوەی پارتی ویەکیتی کە خاەە هاوبەشەکانیان زۆر زۆر زیاترە لە خاەە ناکەکانیان.
بەیە ئەم ڕەهەندی یانە ئەگەر شەرافەتمەندانە دەیانەوە کارەک لانی کەمی خزمەتی تیا بی، بە جەماوەری ستەمدیدەو ئازادیخوازو هەمو ئەو حزب و لایەنانەی کە لەبەرەی کەمەلایەتی جەماوەردان،ئەوە بی زەحمەت با واز لەم دەهاەی یە بەنن و بێنە ناو بەرەی جەماوەری نارازی یەوە کە دەمیکە دروشمی کەتایی هاتنی هەمو سیستەمەکیان بەرزکردەتەوە. هەرچەند ئەم بەرەیە هیشتا خاوەنی ریکخراوی جەماوەری وسیاسی و بەدیلی سیاسی ئامادە نین بەەام پر کردنەوەی ئەم لاوازی یانە لەگەە چونە سەرەوەی خەباتو نارەزایەتی خەەک ممکنە.
*بە دەبی پشتیوانی لە خەەکی خۆراگری عەفرین بکەین...؟!

هەەشە سیاسی و سەربازی یە تونڕەکانی دەوەتی تورکیا لەسەر زاری کاربەدەستیانەوە، بە تایبەتی ئوردوگانی ئیسلامی و قەومی فاشی، لە جەند مانگ وهەفتەی ڕابردوەوە تا ئیستاش لە کوردستانی سوریا- ڕۆژئاڤا- کە وەک دەستەواژەو ئیدارەیەکی سیاسی بوتە ئەمیری واقع-یەکیک لە گەورەترین و گەرمترین هەواەکانی ناوچەکەو جیهانە بە حوکمی ڕەهەندی ناوجەیی و جیهانی ئەم کیشەوململانی و شەڕەی کە چەندین ساەە سوریا بوتە مەیدانە راستەوخۆکەی.
وە ئەم هەڕەشانە بوتە مایەی ریزبەندی یەکی سیاسی و کەمەلایەتی فراوان لە ئاستی ناوچەکەو جیهان. بە شیوەیەکی گشتی ڕای ئازادیخوازی، لە ئاستی کەمەلایەتی دا ، وە لە ئاستی فەرمیشدا هەندیک لە دەوەتەکانیش دژی ئەم هەڕەشانەی دەوەتی تورکیاو ئوردوگانو سوپاکەیین. وە بە شیوازی جۆراجۆر پشتیوانی لە خەەکی عەفرین ئیدارەکەی دەکەن. هەرچەند ئەم ئیدارەیە هیشتا هەم لە لایەن زۆربەی دەوەتەکانەوە بەفەرمی نەناسراوە. هاوکات وەک ئەزمونیک کەمەی ناکەکی لەگەە خویدا هەلگرتوە لە ڕووی ئیداری و سیاسی یەوە

کە لەنیوان هیزو دەوڵەتە بەرژوازی وئیمپریالی یەکان دیتو دەچێ.
جا لەم بارەیەوە کە ئەم هەڕەشانەی تورکیا بۆتە پرس ورای گەرمی گشتی بەیە وا پیویست دەکات ئیمەش رایەکی کورتی لەبارەوە بدەین لە چەند خالیکدا کە بە دەبی هەتا ئیستاش کومونیستەکان و بەرەی چەپو ئازادیخوازی ناوچەکەو جیهان پشتیوانی لە خەبکی و ئیدارەکەی بکەن، سەرەرای هەمو ئەو ناکۆکی یانەش کەلەگەڵ خۆیدا هەیگرتوە کە بە جۆرێک هەم ناکۆکەو هەم لەگەڵ بەرژەوەندییە جینایەتییەکانی جولانەوەی کریکاری و سوسیالیستی و کۆمۆنیستی راستەوخۆ نایاتەوە.

بە تایبەتی کە ناوەڕۆکی ئەم جولانەوەی سیاسی یەی کە لە پشتی بەرگری خەبکی و ئیدارەکەیەوە بە تەواوی ئاسۆ و ئامانجی ناسیونالیزمی کورد زاڵە بەسەریدا .ئەگەر جی بەرپرسانی ئەم جولانەوەیە کە لە یەپەگە دا بەرجەستە بوتەوە وەک حزبیکی قەومی کورد کە ئەمەش بە رونو ئاشکرا دەلین ئەوان پشت بە فکری سیاسی ئوجالان ، ئاپۆیزم دەبەستن و سەرجاوەی فکری و سیاسی و کۆمەلایەتی و ئیداری ئەوان. ریبازی ئوجالانیش جگە لە تیکەلەیەک لە ئایدیولۆژیای قەومی و گەرانەوە بە مەدرینیتەیەکی روکەشی زیاتر هیجی تر نی یە .ئەمەش بە خۆ جیاکردنەوەیانە لەگەڵ رەوتە ناسیونالیستەکوردەکانی تر کە سونەتو نەریتی خیەکی زاڵە بەسەریان . بە تایبەتی بو خۆ جیاکردنەوەیان لەگەڵ ئەزمونە گەندەلو میلیشایی یە خیلەکی یەکەی کوردستانی عیراق کە لە فەرهەنگی سیاسی ناسیونالیستیاندا بە باشور ناسراوە.
جا ئیدارەی رۆژئاڤا لە ناوەڕۆکدا قەومی و لە رواەتو شیوەدا بە جوریک لیبرالانەیە. یانی بە جوریک ئایانەوی وای دەرخەن کە ئەوان وەک ئیدارە فیدرالی یەکانی ووەاتانی رۆژئاوا، بە تایبەتی سویسرا وان .یان لانی کەم وەک نمونەکانی ئیدارەی زاتی و فیدرالی سۆفیەتی دەورانی ستالین بە داوەن.
هاوکات ئەگەر چی وا وینا دەکەن کە شیوازی هەڵبژاردنەکانیان پەرلەمانی نی یە. بەڵام هاوکات شورایش نی یە ،هەروەک شورا کریکاری و جەماوەری یەکانی دەورانی شۆرشی ئوکتوبەری لینین ،و ئەڵمانیاو زۆر ووڵاتانی تر. کە هەڵبژاردنیکی راستەوخوی جەماوەری لە شوین و کاری ژیانو فراوانترین شیوازی دیموکراسی جەماوەری بو. ئەمەی رۆژئاوا بە تەواوی لەم جورەش نی یە.
لە لایەکی تریشەوە ئەم ئیدارەو رابەری یە سیاسی و سەربازی یە زیاتر لە نیوان هیزە سیاسی و سەربازی یە زلهیزە ئیمپریالی یەکانی ئەمریکاو روسیاو فەرەنساو ئەڵمانیا ..هتد دیت ودەچی .وە بە ئاشکراو ڕەسمی نە لایەنگری و نە دژایەتی هیچ یەکیک لەو دەوڵەتانە

ناکات.هەر بۆیە لە رویەکەوە ئەم هەلویستە بە شیوەی کاتی بۆتە مایەی مانەویان.بەلام هەمو ئەم زلهیزانە جاویان تیبریوە تا رایکیشن بەلای خویانا لە کیشە و ململانی سیاسی و سەربازی یەکانی ناوجەکەو جیهان .بە تایبەتی ئەمریکا لە ریگای هاوکاری یە سیاسی و سەربازی یەکانی ئۆگری زۆری هەیە وەک بنکەیەکی سەربازی گەورەی خۆی لیبکا.وە ئەم ستراتیژشیان نەشاردۆتەوە.

بەڵام لەگەڵ هەمو ئەم سەرنجو تیبینی و رەخنەو ناکۆکی یانە کە لە لایەن بەرەی چەپو کومونسیتی، بە تایبەتی حزبە کۆمۆنسیتی یە کریکاری یەکانەوە دەگیری،پیمان وایە هەر دەبی تا ئیستاس پشتیوانی لەم خەڵکەو تەنانەت ئیدارەکەشی بکری للەم کاتەدا وبەم بۆچونانە:
یەکەم: لە بەتەی هەمو ئەو شەرو ململانی سیاسی و سەربازی و شەری ناوخویی سوریا و دەخالەتی رژیمە کونەپەرستە ئیسلامی و قەومی یەکانی ناوجەکە ،لە سعودیەو قەتەرەوە بگرە تا تورکیاو ئیران و عیراق و خودی رژیمی سوریای قەومی فاشی تا دەگاتە زلهیزەکانی دونیا. بە تایبەتی روسیاو ئەمریکا. کە بونە هەی کوشتنی سەدان هەزار کەس و ئاوارە بونی چەند ملیون و داروخانی بنەمای ئابوری و کۆمەلایەتی و فەرهەنگی هەمو سوریا و سەرهەلدانی دەیان و سەدان دەستەو تاقمی ئیسلامی و تایفی و قەومی تاونباری وەک داعش. بەڵام خەڵکی ناوچەکانی رۆژئاوا دور خرانەوە لەم هەمو شەرو کوشتارو ئاوارەیی ماڵویرانی یە.هیشتا ئینسان لە سایەی ئەو ئیدارەیەدا سەرەرای شەری درەندانەی داعش و تورکیاش بەڵام ژیانیان ئاسودتر بوە وەک لە ژیانی خەڵکی ژیر دەستی رژیمی سوریاو تەنانەت عیراق و هەریمی کوردستانی عیراقیش.
دووەم: ئەم خەڵکەو ئەو ئیدارەیە توانیان بە هیزو ئیرادەی بەرگریکارانەی خویان شەری وەحشی ترین هیز کە داعش و تاقمەکانی تری وەک نەسرەو جەبهەی شام بو بکەن کە رژیمی ئوردوگان و سعودیەو قەتەرو تەنانەت زەر جار رژیمی ئەسەدیش هاوکاری دەکردن بو شەر لە دژی ئیدارەی رۆژیاوا. شەری بەرگری کوبانی نمونەی داستانە میژویی یەکان بوو .وە سەرنجام کۆتایی بە هەرەشەو مەترسی سیناریورەشەکانی داعش بینن و نەیەڵن کارەساتی شەنگال بەسەریاندا رووبدات.

سەهەم؛ لە بەتەی هەمو ئەم شەروململانی ناوخویی وناوچەیی و جیهانی و ئابووقەی ئابوری لەهەمو لایەکەوە. ئەو خەڵکە توانی پرسەی هەلبژاردنی نوینەرایەتی ئەنجام بداو ئیدارەیەک دامەزرینن .هاوکات کۆمەڵی یاساو بریار پەسەند بکەن لە قازانجی خەڵک بە گشی و ژنان بە تایبەتی کە لە میژویی هەمو رۆژهەڵاتی ناوەراست لە دورو نزیک

بی وینە بو. ئەویش یاسای یەکسانی تەواوی ژن و پیاو بو کە ببیتە مایەی توردانی هەمو یاساو بریارە پیاوسالارو دژە ژنەکان.
چوارەم:هاتنە مەیدانی ژنان هاوشانی پیاوان لەهەمو بوارەکاندا تەنانەت لە بواری سەربازی و جەنگیشدا کە لە دوای شۆرشی ئوکتوبەری ١٩١٧ و روسیاوە بی وینە بوە.ژنانی لەو بونە هیمای گیرانەوەی ئیرادە بە ژنانی ناوچەکەو جیهان.ئەگەر ژنان لە سایەی دەسەلاتی تازە ئازمونی قەومی نیمجە ئیسلامی لە کوردستانی عیراق بە بەهانەی ناموسپەرستی یەوە تیرەرو رەشکوژی دەکران و، گوە و لوتو زمانیان دەبرا بە ئاشکرا ،ئەوە ژنانی رژئاوا بەم هاتنە مەیدانی جەنگی دژی داعش نەک هەر نەریت و کەلتورو یاساو ریسای پیاو سالاری و شەرعی ئیسلامیان تورەدا بەکو سەلماندیان کە هیچ جیاوازی یەک نابی لە نیوان ژنو پیاو هەبی.

پینجەم: ئەم ئیدارییەو ئەم خەباتکە خەیان بە دور گرت لەهەمو شەرو ململاننو هەستی نەتەوەو دینی و تایەفی و عەشیرەتی .هەمو ئەو خەباتکە بە هەر جیاوازی یەکی روکەشی کە هەیان بوبی پیکەوە ژیانیان لەم چەند سالە بردە سەرو زەریک لە پستە ئیداری یەکانیش سپیردران بە کەسانیک کە کورد زمان نین سەرەرای باڵادەستی ئاسە و ئامانجی بە هواەت مەدرینیتی یەکەی پەکەکە.
بەیە هەتا ئیستاش سەرەرای کەتایی هاتنی داعش و مەترسی یەکانی بە خەباتکی رژئاواو، هاوکات هاتنو چونی هیزە سیاسی یە باڵادەستەکانی پشتی ئەو ئیدارییە لە نیوان هیزو دەولەتە ئیمپریالی یەکان و یەک لانەکردنەوەی چارنوسی ئەو ناوچەیە لە رووی ئیداری و یاسایی و حقوقی یەوە، و نەکەوتنی تەواوی بڵای جولانەوەی کریکاری و کومونیستی لە ئاستی ناوچەکەو جیهان، بەام هەر پیویستە ئەم بەریە پشتیوانی لەو خەباتکەو تەنانەت ئیدارەکەشی بکەن .بە تایبەتی بەرامبەری هەرشەکانی سوپاو دەولەتو دەسەلاتی ئوردوگانی قەومی وئیسلامی فاشی .
وە لە ریگای نارزایەتی دەبرین وتەنانەت بشداری کردن لەهەمو ئەو نارزایەتیانەی دژی ئەم هەرشانە بریدەخری .هەتا کەمکی سیاسی و کەمڵایەتی ودارایی بە کەتایی هینان

موزەفەرعەبدوڵا
٢٠١٨-١-٢١

هەمشە کامینەم؟ … جەلال بەرزنجی

چیتر کامینە نەبم،
لە سەر پارچە عاردەکەی خۆم
بەسەروەری بژیم،
ئاوە خوونی باوکیشم بوو،
بردیە ژێر گڵ.
لە رەگەی چوونە وێندەرم.
دەترسم، منیش،
ئاو خوونە ببەمە لای ئاو.
٢٠١٨-١-٢١
کەنەدا

بۆچی رەفتاری پۆپۆلیستی لە کوردستان پەرەی سەندووە ؟… عیماد عەلی

قسە و کردارێك بە پێی رازیکردنی خەڵك بێت، ئەگەر لە دواجاردا بە زەرەریشیان بکەوێتەوە. سواربونی شەپۆلی رای گشتی و بە تایبەتی نارەزایەتیەکان و بۆچونی کەمەگە لە ئان و ساتی خۆیدا. ئەمە بە پێی بیرکردنەوە و رەفتاری چەمکێك جیبەجێ دەکرێت کە لە پێناو بەرژەوەندی هەمەجۆری تەسکی حزبی و شەخسی و تێمارکردنی خاڵی لاواز و هەرزان و پێکانی هەندێ ئامانجی تایبەت و دوور لە هەڵگرتنی بەرپرسیارێتی و هاندان و وروژاندنی خەڵك بێ مەبەستی تایبەت، بە قسەی قوت و شیعارات دەبێت، کە پێی دەڵێن چەمکی پۆپۆلیزم .
ئەگەر ئەم رەفتارانە لە کردەوەی لایەنە کوردستانیەکان وردبکەینەوە، زۆر بە روونی بۆمان دەردەکەوێت کە سەرجەمیان و هەر

یەکەو بە ڕۆژەیەك بەبەری نیە لەم بۆچون و ڕەفتارە سیاسیە ڕووتە بۆ ناوەڕك و زیانبەخشە.

تەماشای ڕەفتاری حزبەکان و پەیوەندیەکانیان بکەن و مامەڵەیان لەگەڵ ڕووداوەکانی کوردستاندا بخوێننەوە، وا دەریدەخەن کەهەر یەکەو هەوڵستی تایبەتی خۆی لەمەر ڕووداو و پرسەکان هەیە، بەڵام بە وردبونەوە لە قسە و بۆچون و ڕەفتاریان لەمەر چەمکی پڕۆپاگەندیستانە لە بەرکردنی کاری سیاسیانەی ڕۆژانەیان، هیچ جیاوازیەکیان نیە. هیچ کاتێك نەمانبیستووە کە ڕای گشتی زاڵ ئەگەر هەڵە و کارەساتباریش بێت و بە هاندان و پاڵپشتی دەرەکی و تەنانەت دوژمنانیش دروستی کردبن لە لایەن هیچ حزبێکەوە بە ڕاشکاوی ڕەت کرابێتەوە، ئەوەتا یان بەشەرمەوە لێ دەڕوانن و قسەی ناڕوون و ناڕاستەوخۆ دەکەن، یان دوور لە حەقیقەتی هەوڵستی ڕاستەقینەی خۆیان لێدوان دەدەن و مامەڵەی لەگەڵدا دەکەن، کەچی پاڵنەری ئەو بۆچونانەشیان دەرناخەن.

ڕۆژێك حزبێکی ئەم کوردستانەت بینیوە کە بە ئاشکرا باسی لە بۆچونی خۆی لە ئاست کێی گشتی بۆچونی خەڵك لەمەر پرسە گرنگەکان و بۆ نمونە لە ئاست بیری نەتەوایەتی کردبێت، کە لە دەرئەنجامی ڕەفتاری ئەوان و دەستوەردانی دەرەکی، لە خۆفیداکاری و قوربانیدان لە پناو ئامانجی گشتی پاشگەزبونەتەوە، لایەنێکت بینیوە قسە لە زار بواری هاوردەی نارەسەنی زیانبەخشی دەرەکی بۆ نێو گەلی کورد بکات و بە هەڵە لەقەڵەمی بدات و، ڕەخنە لەخۆی بگرێت و بە هەڵە بزانێت هەڵە بە ڕاست بزانێت ڕاست و لەگەڵ کێی بیرکردنەوەی خەڵکدا نەبێت ئەگەر هەڵەش بن و و ڕەخنە لە خۆی بگرێت. لە دەردانی سیاسەتی ئەم حزبانە بۆ گیان و دەرونی میلەت لەویشدا لایەن ئەوانەوە چەکەرەی کردبێت و دروست کرابێت و جێگیر بوبێت. ڕۆژێك گوێت لە یەکێکیان بووە بڵێت ناهێم خەڵك ڕای خۆی بە ڕوونی دەربخات و هەموو مافەکانی پیادەبکات و تەنانەت بەعەکسەوە بە قسە پشتگیری لە قسەو بۆچونی خەڵك دەکات، کەچی لە سەر ئەرزی واقیع بە ئاگر و ئاسن ڕەتیدەکاتەوە و ناهێڵێت تەنانەت هەنگاوێکی دیموکراسی بنرێت ئەگەر لە قازانجی تایبەتی حزبی و شەخسی سەرکردایەتیەکان نەبێت. تۆ تەمشای کاتی بانگشەی هەڵبژاردنەکان بکە، چۆن خەیرات دابەش دەکەن و بە قسە و هەندێك ڕەفتار و خۆنواندن و توانای مادی دزڕاوی مافی ئەم میلەتە دەبنە خزمەتکاری میلەت و لە دوای هەڵبژاردن تەنانەت ڕۆژەیەکی زۆر زۆر کەم لەو پەیمانانە نەبێت ناهێننەدی. قسەو ڕەفتاری حزبەکان بۆ مەبەستی پڕۆپاگەندیستانە گرنگی بە ناوەڕك نادات

و زۆرجار بە شێوەیەکی دژگما دەدوێن و رەفتار دەکەن، نەوەك لە بازنەی رازیکردنی خەڵکی نارازی دەربچن، کەچی بە کردەوە و بابەتی گرنگی تایبەت بە گەلی کوردستان نەك لەبەر زەرەرکردن لەسەر حسابی حزب و سەرکردایەتیەکانیان ناجوێنەوە و رەفتار ناکەن بەکو پشت بە چەواشە کردنی خەڵکیش دەبەستن.

ئەگەر بە وردی لە قسە و شیعار و رەفتاری سەرجەم لایەنەکان بروانین، جگە لە قسەی زارەکی وهەوڵی خەڵەتاندنی خەڵك و کپکردنی نارەزایەتیەکان بە هەموو شێوەیەکی کردەیی و خۆنیشاندان لەگەڵ داواو داواکاریەکانی نارازبوان هیچ شتێکی ترمان لێ نەبینیون. ئەمەش دەچێتە قاڵبی فیڵ کردن لە خەڵك. لە جەوهەردا ئەمەیە پیادەکردنی رەفتاری پێپۆلیستی لە نێو گەلێکی دواکەوتووی وەك کورددا.
ئەگەر وردتر باسی بکەین، ئەم چەمکە هەر لە کۆبرکێ و ململانێی یەکێتی و پارتی بە کردەیی پیادەنەکراوە کە لە سەری رێشتوون تا ئەو کاتەی ئۆپۆزسیۆنی راستەقینە دروستبوو، بەکو ئەمانیش وەك ئۆپۆزسیۆن نەك ئەمەیان بنبرنەکرد بەکو لەوان زیاتر پشتیان پێ بەست لە بانگەشە و رەفتار و بۆچونە سیاسیەکانیاندا و، بەکو بە قوڵی زۆر لە دەسەڵات زیاتر سەپاندیان و جێگیریان کرد و ئەم بۆچونەش بووە هۆی پاشەکشەیان و کاریگەریەکی سەلبی زۆر گەورەی لەسەر ئەوانیش دانا. ئەمرۆش بە رووتی دەیبینین، سەرەتای سەرهەڵدانی هێزگەلێکی نوێین هەر لە ئێستاوە خۆیان لەو چەمکە لانەداوە و تەنانەت لەیەکەم رۆژەوە چ وەك باوەر بونیان بە چەمکەکەیان بە ناچاربون وهەکاری قناغەکە کەلە پێش هەلبژاردنداین و پێویستیان بەدەنگە بە زەقی لەسەر هەمان ریتمی ئەوانی تر دەرێن و جگە لە وەعد و پەیمانی گەورەی دوور لە واقع، کە زۆریکی دەچێتە خانەی خەیاڵەوە ئەگەر وەزعی کوردساتن بخوێنینەوە، ئەوە هیچ قسەیەکی ترمان نەبیستووە کە باوەر بکەین جێگەی جێبەجێ کردن و بەدیهێنانە لە لایەن ئەمانەوە.

هەر لەم بارەشەوە، زۆرجار بەهانەی وا دێننەوە لەپێناو پیادەکردنی ئەم چەمکە زیانبەخشە، کە لە قوتوی هیچ عەتارێکدا نیە. پشت بە لێدانی یەکتر دەبەستن و پەنا بۆ هێزی دەرەکی دەبەن و تەنانەت خیانەت دەکەن بۆ ئەوەی قازانجی تایبەتی حزبی و کەسی بکەن، کەچی بە بەرژەوەندیەکانی میلەتەوە دەیبەستنەوە و، بە کۆمەڵك ئیدعای ناراست تا رادەیەکی زۆر ئاستە نزمە رۆشنبیریەکەی خەڵك ئیستغلال دەکەن و دیانخەڵەتێنن، ئەگینا مەعقولە لایەنی دەرەکی و نەتەوەی

سەردەست لە قازانجی گەلەکەت بێت و لایەنە رکەبەرەکانت دژی بن. تۆ تەماشای ئەم چەن مانگەی پێش و پاش پرسەی ریفراندۆم بکەن و لەگەڵ ناوەڕۆکی چەمکی پێپلیستی لە رەفتاری سەرجەم لایەنەکان بەراوردێکی کورتی بکەن، ئەوجا بە جوانی رادەی چەسپینی ئەم چەمکە لە گیان و رەفتار و عەقڵیەتی سەرکردایەتی کۆن و نوێی کوردستاندا دەبینیت و ئەو چەواشەکاریەت بۆ دەردەکەوێت کە بەم ئامانجە چەند زیان لە پرس و چارەنوس و دواڕۆژی گەلی کوردستان دراوە. هەر تەنها بە پلۆرالیزم و ململانێی نابەجێی فرەحزبی و نەبونی بنەما جێگیرەکان و ونبونی خەتی سوور، دەرگای رەفتاری پێپلیستانە نەکەوتۆتە سەر پشت، بەکو وا بروات زیاتر جێگیر دەبێت و دەبێتە دەرد و بکوژی ئاوات و ئامانجەکانی گەلی کوردستان و جگە لە دوژمنان هیچ لایەکی تر قازانجی لێ نابینێت. بۆ نەهێشتنی ئەم چەمکەی کە بۆتە دیاردەی سیاسی، دەبێت خەڵك باوەر بە قسە و قسەڵکی حزبەکان نەکات و واقع و ئەوەی لەبەردەست و لە توانایاندا هەیە بخوێنێتەوە.
ئەوەی جێگەی دڵخۆشیە تا رادەیەك بژاردەی ڕۆشنبیر وئەنتلجنسیا و خەڵکی واقعبین و جەوهەر خوێن، تا ئێستا بەم کردەوە پێپلیستانەی حزبەکان هەڵەنەخەڵەتاون و پشتی پەردە دەخوێننەوە، هەرچەند ڕۆی ئەوتۆ لە نابوت کردن و قڕەون کردنی ئەو حزبانەیان نەبینیوە، بۆ ئەوەی لەم رەفتار و بیر و قسە پێپلیستانە سڕ بکەنەوە.

منداڵانی باخچەوەنراوە ..عەلی حەمەڕەشید بەرزنجی

دەمکە وەك نوسەرێك لە بواری ئەدەبی منداڵاندا و مامۆستا و خەمخۆرێکی پەروەردەیی ئەو دنیا جوان و بێگەردەی منداڵ،لەهەوڵدام تا بە چەپکێك هۆنراوەی تایبەت بۆ قۆناغی (باخچەی منداڵان) ئامادەبکەم و وەك دیارییەك لە شێوەی کتێبکدا پێشکەشیان بکەم.پێشتر چەندین هۆنراوەی تایبەتمان بۆ نوسیبوون و هەندێکیان لە گۆڤارە تایبەتەکانی منداڵان و هەندێکیشیان لەو کتێب و نامۆلکانەی کە بۆ منداڵانم بە چاپ گەیاندبوو بۆاوم کردوونەتەوە.لە باخچەکاندا کاریان لەسەر کراوە و ئاوازیان بۆ دانراون.دواتریش هەندێکی تر و تایبەتتر و سەردەمیانەم نوسی.کە

لە ئەنجامدا بوون بە کتێبێك. بەڵام پێش ئەوەی کە ڕۆشنایی چاپ ببینێت و بگاتە بەر دیدە و دڵی منداڵان و مامۆستایان و خەمخۆران، ویستم هەندێکیان لەرەوە بە ئاوە ئاشنا بکەم، بۆ ئەوەی بەبینینی ئەم ئاسۆیە سەرنج و تێبینییەکانی ئاوەش هەنگین و ئازاوەتری بکات . لەرەدا کەمەڵك هونراوەی تایبەت بە باخچە و ناوی باخچە و ژووری باخچە دەخەمە ووو بەو مەبەستەی خزمەتێکی بچوك بە منداڵانی ناسك و نەشمیلەی باخچەی منداڵان بکەم و سەرەتایەکیش بێت بۆ دروست بوونی پڕۆگرامێکی لەوانەو لە هونراوەی پەروەردەیی و فێرکاری و گونجاو تا مامۆستایانی باخچە سودی لەوەربگرن و بەکاریان بهێنن بۆ منداڵانی باخچەکانیان.وەك دەزانین (باخچەی منداڵان دەزگایەکی پەروەردەیی تایبەت بە مداڵانی قۆناغی پاش دایەنگە و پێش چوونە قوتابخانەیە). لە ڕاستیدا منداڵانی باخچەی منداڵان، پێویستییەکی زۆریان بە هونراوە و چیرۆکی تایبەت بە خۆیان هەیە ، تا چێژی لەوەربگرن و لە هەمان کاتیشدا هەندێك زانیاری لەوە فێربن ، تا لەڕێی بابە و دایە و مامۆستایانی دڵسۆزی باخچەوە بگات بە گوێی ئەو منداڵانەی کە بە پەرۆشەوە لە باخچەی منداڵان چاوەڕوانن و ئامادەن بۆ وەرگرتنی ئەم جۆرە هونراوە و چیرۆکانە. بۆیە ڕوویان تێدەکەم و دەڵێم:

منداڵە نەشمیلەکان.....گوێخونچە وردیلەکان
دیاریم پێیە بۆ ئاوە.... بۆ خۆشی و خەندەی لەوە
هونراوەی خۆش و شیرین.... دەتانخاتە پێکەنین
دەتوانن بە گۆرانی..... بۆن بە شادمانی
بە سەما و یاری کردن.... تا هەمیشە دڵخۆشبن
سەرچاوەی زانیاریە.... بە سودترین دیاریە

بۆ ناوی باخچە چەند هونراوەیەك دەنوسم ،ئەم هونراوەیە بەناوی (باخچەی منداڵانی بەندەر)کە بەشاوەیەك نوسیومە کە دەتوانرێت بۆ هەر باخچەیەکی تریش بەکار بهێنرێت کە ناوی باخچەکە دوو بۆگەیی بێت.

باخچەی (بەندەر)

باخچەی (بەندەر)،خۆشە و دڵگیر.....ئازاوەیە بۆ ئامەی ژیر
مەبەندکە بۆ زانیاری.... بۆمان بۆتە شاری یاری
بۆ چیرۆکی باش و بەسود. بۆ هونراوەی خۆش و سرود
بۆ ئاپەڕێت، گۆرانی زۆر.... فیلم کارتۆنی جۆراوجۆر
بۆ کۆشانی وێنەی جوان جوان.... بۆ دیدەنی و گەشت و سەیران
باخچە وەکو ماڵی خۆمان.... خۆشترین جێگایە بۆمان
سۆز و ناز و میهرەبانی.... مامۆستا ئازیزەکانی
بۆ ئامەی خونچە پێویستن.... بۆیە لامان خۆشەویستن

ئەمەش هۆنراوەیەکی تر کە هەموو باخچەیەکی منداڵان دەتوانێت بەکاری بهێنێت و ئاوازی بۆ دابنێت و بە گۆرانی منداڵانی باخچەکە بڵێنەوە.

باخچەی منداڵان

لە باخچـــــەی منداڵانم... وەك گوڵ ناسك و جـــوانم
ئەو مامۆستانـــەی لەوێن... وەك چـــاوم خـۆشم دەوێن
میهرەبان و دڵســـــــۆزن... بۆ منداڵی وەکـــــــو من
زانیاری و ئامۆژگـــــاری... چالاکی خـــۆش و یـــاری
دیـــــاری جوان و رازاوەن... پێشکەشی ئێمـەی دەکـەن
بۆیە ئێمـەی جوان و گوڵ... سوپاسیان دەکـەین بە دڵ

بۆ بەخێرهاتن و پێشوازی لە میوان و ئەو کەسانەی کە سەردانی باخچە دەکەن دەتوانرێت مامۆستای مۆزیك ئەم هۆنراوەیە ئامادە بکات و گروپێك لە منداڵان بیڵێن.

ئاوازی شادی

ئەمڕۆ ئێمە دڵخـــــۆشین... خەندەمان لەســـــەر لێوە
ئەها چەند جوان وەستاوین... بۆ پێشـــــوازی لە ئێوە
دەنگی ناسك و خۆشـــمان... ســـــــۆز و ئاوازی جیایە
پێشکەش بە ئێوەی دەکەین... هەر دەڵێی مۆسیقـــــایە
دەڵێین یاخـــوا بەخێر بێن... دڵخۆشین کـــــە ئێوە دێن
بمان بینن چـــــالاکین... ڕۆح سوك و دەرون پـــاکین
تەماشاکەن چەند جوانین... هەی بەختیاری ژیـــانین
ئێمە هەردەم ئاسـوودەین..... بۆیە وا دەم بە خەندەین
هەروەها ئەم هۆنراوەیەش بۆ هەمان مەبەست بەکار دێت.

بەخێرهاتن

بەخێرهـاتن هەر هەمووان... بۆ ناو باخچـــەی منداڵان
بـــۆ بینینی ڤیستیڤاڵ..... چالاکی ئێمـــــەی منداڵ
وا بۆ پێشـــــوازی ئێوە... گشت وەســـتاوین بە پێوە
چـــــالاکیمان ئەنوێنین... بوونیشمان ئەســـەڵمێنین
پێتان ئەڵێین بەخـــێربێن... دڵخۆشـــــین کە ئێوە دێن
میوانی ئێمەی خونچـــەن... دڵســـــۆزیتان دەردەخەن

ئەم هۆنراوەیەش بۆ کۆتایی ساڵی بەکار دەهێنرێت ، کە منداڵان کۆتایی بە باخچە دەهێنن و ئامادە دەبن بۆ ئەوەی کە بۆ ساڵی دواتر بچنە قوتابخانە.

سوپاس و ماڵئاوایی

ســـــــوپاسکی بۆ پایـــــــان... بۆ دادە و مامۆســـــتا گیـــــان
کـــــارمەندانی باخچـــــــەکەم... ســـــــوپاسی ئێـــــوەش

ئەکـــــــــەم
ئەو دوو ســـــاەی لـرە بـــــــووم.....لە باخچـــە ئەســـــــــتـرە بووم
مالی ســـــــز و ئەوین بـــــــووم...شـــــــاری یاری ەنگین بـــــوو
بـیـە دەـــم باخـــــچـــــەکەم...هـــــــــــەرگیز لـە یـادت ناکەم
بـاخچەی خونچـــــەی جـــوان جوانی...نیشـــــــــــــــــتمانی گوـانی
بـ پـــــەروەردە و زانیـــــــاری...وەکـــــــو ئەســـــــتـرە دیـــاری
وا ئەمساـیش تەواو بـــــــــــووـــــپـلـك خونچەی تر دەرچـــــوو
لـــە قـــــناغی کـــــــــتایی...بـــــــە خـــــــشی و دـنیـــــایی
دەـــن بـ قوتابخـــــــــــــــــــــــــــانە...دـیان زـر شـــــــــــــادمانە
ئەمەش منداـانی باخچە دەتوانن وەك گـرانی بیـــن و بە هەموو باخچەیکیش گونجاوە.
باخچەکەم
باخچەکەم سەیرانگـــایە...لام خـشترین جـگـــــــایە
پـ یاری جـراوجـــــــرە...یاری دەکەین بـــــە نـرە
مامـستاکان ـووخـــشن...بـ خـشیم بە پەـرـشـــن
هەتـا بـــی دـســـــزن.....خـشەویست و بە سـزن
رـزی ئـــــەوانم لایـــە...خـشم دەوـن وەك دایـە
مامـستایانی باخچەی منداـان ئەو دـسـز و خومخـرە ماندووانەن کە کارـکی گەورە و گرانیان لە ئەستـدایە ،بـیە ئەم هـنراوەیەم بەتایبەتی بـ ئەوان نوسیوە کە منداـان بە دەنگە ناسك و خـشەکانیا بـ مامـستاکانیانی بـــن بە ئاوازـکی خـش بیـــن.
مامـستا
مامـــستا شـیرینـــــەکـەم...هاندەری هیواو خـــــزگـەم
تـ بـ ئـمـــــەی وەك خـــونچە...تیشکی خـری لـــــــە باخچە
بە خـشـــەویستی و ســـــزت...بە کـــــــــاری زـر پیـرـزت
شتی جوانمـــــان فـر دەکەی...هـش و بیرمـان تـر دەکـەی
تـــا ئـمـــــەی بچکـــلانە.....لەم باخچە خـش و جـــوانە
گورج و گـ و چـــــالاك بین.....ـوو لە ئاسـی ـوونـــاك بین
نەورـز یەکـکە لەو بـنەکان کە منداـان بەخـشییەوە بەشداری تیا دەکەن .بـیە واباشە کە ئـمەش وەك نوسەری بواری ئەدەبی منداـان

هۆنراوەی تایبەت بەخۆیان و لە ئاستی تەمەنی ئەواندا بۆت ئامادە بکەین بۆیان تا لەو کاتانەدا بە دەنگە ناسو خۆشەکانیان بیڵێن.

شادی

وا نەورۆزە و ئامـــــادەم.....بەشداری ئاهـــەنگ بکەم
ئـــەی ئۆوە منتان دیـــوە.....جلی کـــــوردیم پۆشیوە
شـــاد و ئاســـودە دیارم.....وەك نۆرگـــزی بەهـــارم
ئۆوەی بچکـۆلەش وەك من.....هەتا شـاد و دڵخۆش بن
ئامـــــادە بن بە جوانی.....بەخۆشی و شادمـــــانی
لەو جەژنەدا بەشدار بن.....تا ئاسودە و بەختیار بن

گۆرانی بۆ نیشتمان و بۆ کوردستان یەکێکە لەو پۆیستییانەی کە واباشە منداڵانی کوردی پێ گۆش بکرێت .منیش ئەم هۆنراوەیەم بۆ ئەو مەبەستە نوسیوە.

خۆشترین نیشتمان

ئەم کـــوردستانە جوانە.....بۆ ئۆمـــــەی بچکۆلانە
خـــــۆشترین نیشتمانە
ئاڵاکەی شەکـــــاوەیە.....چـــــوار ڕەنگی ڕازاوەیە
دڵمان پێی کـــــــراوەیە
ئاو و هەوای ســـــازگاری.....باخچە و گوڵ و گوڵزاری
بوون بە مایەی بەختیاری
دەی دەی وەرن بۆ وەستان.....گۆرانی بڵێین هەمـــــووان
بڵێین بژی کوردســـــتان

هاندانی منداڵ زۆر گرنگە و دەتوانرێت لەو ڕێگایەوە وا لە منداڵ بکرێت کە حەز و خولیا و بەهرەکانی گەشە بکات و بەرەو پێش بچێت و لە هەمان کاتیشدا خۆشی بە منداڵ ببەخشێت.ئەمەش هۆنراوەیەك لەو بارەیەوە.

ئافەرین

چەندە خۆشە ئافـــەرین.....دەمانخاتە پێکـــــەنین
کە زیرەك و وریـــــا بین.....بە دڵی مامۆســـــتا بین
مامۆستاش هەموو کاتێ.....ئافـــــەرینمان دەداتێ

لە قوتابخانەدا پێلمان هەیە، بەڵام لە باخچەی منداڵاندا ژوورمان هەیە و هەر ژوورەش ناوی تایبەتی خۆی هەیە.زۆر جار لە باخچەکاندا هـــــەر بەنـــــاوی میوەکـــــانەوە ژوورەکانیـــــان نـــــاو ناوە(هەنار، پرتەقاڵ، ســـێو، هەرمێ، شیلك، مۆز.....)من لێـــرەدا هـــاتووم هەندێك ناوی ترم بۆ ژوورەکان داناوە و کردوومن بە هۆنراوە کە ئەوانیـــش بریتیـــن لـــە (باران، بەرســـیلە، پشیلە، کانی، کەمانچە، عود، پیانۆ، گۆزەر.....) بەو هیوایەی کە توانیبێتم کارێکم کردبێت کە

دووباره بوونەوە و سواوی لەو ناوانەدا نەبێت و نوێکاری تیا بەکار بهێنم.

ژووری باران

چەند خۆشە ژووری باران... بۆ ئێمەی وردیلە و جوان
جێگەی سەماو یاریيە.....جێی وانە و زانیاریيە
مامۆستاکان دەسزن.....میهرەبان و بەسزن
روخۆش و لێو بەخەندەن... یاری خۆشمان فێر دەکەن
رۆژانە دایان ناوە.....بە چیرۆك و هۆنراوە
باشترین ئامۆژگاری.....بۆمان بکەن بە دیاری

ژووری بەرسیلە

ئای چەند جوان و نەشمیلەین.....خونچەی ژووری بەرسیلەین
ئەم ژووره بۆ ئێمەی جوان.....جێگەی خۆشیيە و سەیران
بۆ فێربوون و زانیاری.....یان بۆ گۆرانی و یاری
بۆ چیرۆك و هۆنراوە.....لە لایەن مامۆستاوە
کە رۆژانە بە دیاری.....وەك وانە و ئامۆژگاری
پێشکەش بە ئێمەی دەکەن.....تا بەرە و پێشمان ببەن

ژووری پشیلە

ئێمەی ورد و نەشمیلە.....واین لە ژووری پشیلە
دڵشاد و لێو بە خەندەین... سەیری چەندە ئاسوودەین
دەم بە گۆرانی خۆشین.....وریا و ژیر و روخۆشین

ژووری کەناری

خونچە گوڵی بۆنارین.....وا لە ژووری کەنارین
لێو بە خەندە و چالاکین.....یاریی دەکەین دڵپاکین
دڵمان شادە و بەختیارین... خنچەی ژووری کەنارین

ژووری ئاسك

خونچەی جوان و ناسکین.....وا لە ژووری ئاسکین
روخۆش و لێو بە خەندەین.....دۆ پێ لە هیوا و خۆزگەین
چالاك و ژیر و وریاین.....خۆشەویستی مامۆستاین

ژووری نەورۆز

لە باخچە ژووری نەورۆز... پێ پێ لە شادی و سۆز
وەکو سەیرانگە وایە... پێ لە خونچەی ساوایە
جێی یاریيە بۆ هەمووان... ئازاوە و خۆشە لامان
هۆنراوە و چیرۆکی جوان... دیاری دەستی مامۆستان

ژووری پاساری

خونچەی ژووری پاسارین.....خەریکی سەما و یارین
بە خۆشی دێین و دەچین... زۆر هەمن و لەسەرخۆین
وەك پاساری ئاسك سوك... ئێمەی وردیلە و بچوك

گرانی دەین بۆ ژین...چونکە شاد و دڵخۆشین
ژووری ماسی
حەز دەکەیت من بناسی...وەرە بۆ ژووری ماسی
تا چالاکیم ببینی...زۆر بە جوان و شیرینی
شارەزا بیت لە توانام...بزانیت بەهرە و خولیام
لەسایەی مامۆستاوە...کە چۆن گەشەی پێداوە
لەوێ زۆر شادمانم...لەگەڵ گشت هاوڕێکانم
ژووری هەتاو
خونچەی ژووری هەتاوین.....وەک خۆر پرشنگ دەهاوین
ئەو کاتانەی لە باخچەین...دڵخۆش و لێو بە خەندەین
مامۆستای دێ میهرەبان...کە دێتە ژوور بۆ لامان
گەنجینەی زانیاریە...وانەکەی هەر یاریە
جارێك چیرۆکی بەسود...جارێك هۆنراوە و سرود
جارێك سەما و گۆرانی ...لەپێش نانی بەیانی
جارجارێکیش بە وردی...فیلم کارتۆنی کوردی
هەر لە ژووەکەی خۆمان.....دەکاتە دیاری بۆمان
ژووری مانگ
ئەم ژووە خۆش و جوانە...بۆ ئێمەی نەشمیلانە
دنیایەکی بەرینە...بۆیە لامان شیرینە
ژووری مانگی پڕ دەنگ...زۆر حەز دەکەین ئاوەش بێن
تا بزانن ئێمە چین...لەم ژووە چۆن فێر دەبین
بە هەواڵی مامۆستاکان...کە وەک خۆری باخچە وان
بۆ ئێمە زۆر دڵسۆزن.....کانی و سەرچاوەی سۆزن
ژووری خۆر
گوڵخونچەی ژووری خۆرین...بۆندار و جۆراوجۆرین
خاوەن بەهرە و چالاکین...ڕوو لە ئاسۆی ڕوناکین
ژووەکەمان وەک خۆمان...ئازاوەتەوە بۆمان
وەکو پێشانگا وایە...وێنەی جوان جوانی تیایە
دیوارەکان نەخشاون...تابلۆیەکی تەواون
ئەم ژووە وەک خۆر ڕوونە...مەبەندکی فێربوون
ژووری هەور
گوڵخونچەی ژووری هەورین.....هاوڕێی باران و بەفرین
ئەم ژووە بۆ ئێمەی جوان.....دنیایەکە فراوان
بۆ گۆرانی و یاریی زۆر.....بۆ چالاکی جۆراوجۆر
بۆ چیرۆك و هۆنراوە.....لەلایەن مامۆستاوە
خۆشترین جێیە بۆمان...دڵگیرە وەکو خۆمان
ژووری بەفر

گۆخونچەی ژووری بەفرین.....هاوڕێی باران و هەورین
ئەم ژووره بێ ئەمەی ژیر..... ئازاوه و خۆشە و دڵگیر
دیوارەکان نەخشاون.....تابلۆی پیا هەواسراون
منداڵ بێ یاریی کردن.....هەرچییەکی پێویست بن
لە ژووری بەفرا هەیە.....هەر هەمووی ئامادەیە
چیرۆك و هۆنراوەی جوان.....دیاریی دەستی مامۆستان
ژووری ئەستێره
خونچەی ژووری ئەستێرەین.....زۆر دڵخۆشین کە لێرەین
ژوورەکەمان ئاستەوخۆ.....بووە بە تەختەی شانۆ
یاریگای چالاکییە.....سەرچاوەی ئۆناکییە
لەم ژووره دیوارەکان .....پڕن لە وێنەی جوان جوان
کەوا مامۆستای دەست .....کێشاونی بەهەست و سۆز
وانەکانی ئازاوەن.....پڕ چیرۆك و هۆنراوەن
گۆرانی و مۆسیقایە..... یاری خۆش و سەمایە
ژووری سمێره
سەیری ژووری سمێره.....پڕ خونچەی هەمەجۆره
بە تابلۆی جوان و دڵگیر.....نەخشاوە بێ ئەمەی ژیر
هێندە خۆش و هەنگینە...بۆیە لامان شیرینە
مامۆستا بە زانیاری.....بە گۆرانی و بە یاری
وەك هاوڕێیەکی ڕاست سوك.....دێ بۆ لای ئەمەی بچوك
ژووری گۆزەر
ژووری(گۆزەر) لە باخچە....پڕە لە گوڵی خونچە
ژوورەکەش وەك خونچەکان.....بۆنخۆشە و ئازاوە و جوان
لەوێ هەرچی دیوارە.....پڕ لە نەخش و نیگارە
کە بێ ئەو ژووره دەچین.....زۆر ئاسوده و دڵخۆشین
مامۆستا گیان بە جوانی ....زۆر بە نەرم و نیانی
زانیاریمان فێر دەکات.....خۆشی بە دڵمان دەدات
ژووری کەمانچە
زۆر دڵخۆشین لە باخچەین....خونچەی ژووری کەمانچەین
ئای کە رازاوە و خۆشە....بێ ئەمەی جگەرگۆشە
مامۆستا بە شیرینی...سۆز و ناز و ئەوینی
لەگەڵ یاری و زانیاری...بۆمان دەکات بە دیاری
ئەمەش بە شادمانی...بە ئاواز و گۆرانی
دێ، ڕێ، می، فا،صۆل، لا، سی...دەڵێنەوە بە خۆشی
ژووری پیانۆ
گۆخونچەی ژووری پیانۆین....نەشمیلانە و لەسەرخۆین
ژوورەکەمان بە تابلۆ.....تابلۆی کەمانچە و پیانۆ

لەگەڵ دڕەخت و ڕووبار.....گوڵ و باڵندە و گیاندار
چیا و دەشت و دۆڵ و گرد...شار و گوند و کانی و پرد
کەسایەتی کارتۆنی...تام و جیری یان جۆنی
ئەمەندە جوان نەخشاون...بۆ ئۆمەی گوڵ کراون
مامۆستاش بە دەستی...بە خۆشەویستی و سۆزی
بە چیرۆك و هۆنراوە ...زیاتر خۆشی پێداوە
ژووری عود
گوڵخونچەین لە ژووری عود...دەم بە گۆرانی و سرود
یاری دەکەین پێکەوە.....بە دۆکی خۆشەوە
مامۆستای دەسز و چاك...هەروەکو خۆری ڕوناك
سۆزی پێمان بەخشیوە.....ژووڕەکەی داپۆشیوە
بۆ هەرلایەك بۆوانی.....هەنگینە و پڕ لە جوانی
ڕازاوەیە و پرشنگدار... نەخشێنراوە بە نیگار
ژووری گۆڤار
خونچەی ژووری گۆڤارین.....نەشمیلانە و نازدارین
وریا و ژیر و چالاکین.....لێو بە خەندە و دڵپاکین
ژووڕەکەمان وەك گۆڤار.....هەنگینە و ڕازاوە و دیار
شانۆیە بۆ نواندن.....جێیە بۆ یاری کردن
چیرۆك و هۆنراوەی جوان.....وەکو دیاری مامۆستان
پێشکەش بە ئۆمەی دەکەن.....خۆشی بە دڵمان دەدەن
ژووری کانی
گوڵخونچەی ژووری (کانی) ین...سەرچاوەی ئاوەدانین
بە ئاواز و مۆسیقا...بە گۆرانی و بە قاقا
ژووڕەکەمان پڕ دەکەین...خۆشی بە دڵمان دەدەین
دیوارێکی ئەم ژووڕە...سەوز و زەرد ،سپی و سورە
بوون بە ئاڵای کوردستان.....تا بیناسین ئۆمەی جوان
لێرەدا هاتووم وەك کارێکی نوێ و ئەنجام نەدراو پێشتر ئەم هۆنراوانەم نوسیوە بەناوی میوانی ژوور کە دڵنیام لەگەڵ زانیاری دا چێژ و خۆشیش بە منداڵانی باخچە دەبەخشێت.
میوانی ژوور 1
چۆلەکەیەکی بچووك.....لە دەرگای دا بە دەنووك
من چووم و کردمەوە لێی...وتم ئازیز بەخێر بێی
بۆ پێشوازی لە میوان.....ژوور بوو بە چەپڵەزان
وتی هاوڕێکانی من...زۆر حەزدەکەم دڵخۆشبن
ژووڕەکەمان بە جوانی...پڕ بوو لە شادمانی
بە جریوە و گۆرانی...ئاوازکمان پێکهانی
باخچە هەمووی پێی زانی

میوانی ژوور 2
ڕۆژێك كۆترێكی نەخشـــین.....هات و ســـەردانی كـــردین
لە دەرگـــای ژوورەكەی داو.....وتی هـــــــاوڕێیان سڵاو
چەند خـــۆشبوو بە گمەگم.....وتی میوانتـــان دەبـــم
ئێمەش خۆرا ، دەست و بـرد.....بەخۆرهـــاتنمان لێكـرد
گمـــــــەگم و پێكەنین.....سەمـــا و خۆشی و هەڵپەڕین
ژوورەكەی پڕ كـــــــردبوو.....ئای كە دڵخۆش بووین هەموو
پاشـــان دای لە شەقەی باڵ.....رۆیشت لای ئێمـــەی منداڵ
چـــــوو بۆ هۆلانەكەی خۆی.....كە وەك نیشتمـــــانە بۆی
میوانی ژوور 3
ڕۆژكیان كـــەوی كۆستان.....هات بۆلامان بەســـــەردان
بـــەخۆرهاتنمـــــان لێكرد.....قاقبەقاقی دەست پێكـــرد
مامۆستاش وەكـــــو هەموو.....لەگەڵمـــاندا بەشدار بوو
وتی ئەم كەوە جـــــوانە.....كە لەلامـــــــان میوانە
بۆ ئەوەی دڵی شـــــاد بێ.....زۆر حەز دەكـــات ئازاد بێ
چیا و هـــەردی كوردستان.....باخ و كێڵگـــــە و دارستان
لە لای ئەم خـــۆشەویستن.....بۆ ژیـــــــانی پڕویستن
ئەوەی كە لـە باخچەی منداڵاندا زیاتر سەرنج ڕاكێشە بـەلای منداڵانەوە وێنەیە، بەتایبەتیش وێنەی كەسایەتییە كارتێنیەكان و وێنەی گیانداران و باڵداران و سروشت.منیش لێرەدا ئەم خێنراوەیەم لەشـــوەی ئێپەرێتكـدا داشتـووە كـە مامۆسـتا دەتـوانێت سـودی لێوەربگرێت و هەم ئاوای بۆ دابنێت و هەم دیواری باخچەكەی پێ نەخشینتر بكات.چونكە دەتوانین لە هەمان كاتیشدا زانیاری لەسەر وێنەكانەوە بە منداڵان ببەخشین.
دیوارەكانی باخچە
كەرس:
باخچەكـــــەمان ڕەنگینە.....بۆیە لامـــــــــان شیرینە
دیـــــواری لـــەگشت لاوە.....بە وێنەی جـــوان نەخشاوە
باران:
هەر كاتێك چـــوویتە ناوی.....ئاســـــــودەی بە تـەواوی
سان:
وێنەی رازاوە و ڕەنگـــــین.....كەتر و كـــــەوی نەخشین
گـــۆی جوانی ڕەنگاو ڕەنگ.....یان بۆق و ماسی و نەهەنگ
كارا:
كـــــەڵەشێر و پاســـاری.....توتی و فنس و كەنـــــاری
ئەســـپ و زەڵافە و ئاسك.....پەپولـــــــەی ناسك ناسك
پەیڕەو:

فیل و کەروێشك و مەیمون.....كە خەریكی یاری بوون
مریشك و جوجەی جوان.....بەیەكەوە دەگەڕان
مراوی و قاز هێنرابوون.....لە ناو ئاودا نەخشابوون
باران:
هێماكانی هاتوچۆ.....تیایدا بوو بوون بە تابلۆ
ناز:
وێنەی وەرزەكانی سااڵ.....وێنەی خێزان ،خانو،ماڵ
ژووری میوان ، هی نوستن .....هەڵكیش بێ دانیشتن
لانە:
نا بێت لە بیرمان بچێت..... چێشتخانەش ژووری دەوێت
راز:
دوو ژووری تر پێویستن.....كە لە ناو ماڵدا هەبن
چونكە گرنگن تەواو.....تەوالێت لەگەڵ گەرماو
ئاوان:
ژوورێكی تری تیایە.....كە وەك گەنجینە وایە
بێ كەلوپەل هەڵگرتن.....پێویستی ماڵ تێكردن
ئارێ:
گەڵا و ێوەك و میوە.....سەر دیواری تەنیوە
وێنەی كارتێنیی ناسراو.....تێكەڵ كراون تەواو
كەرس:
وێنەی ئاڵای كوردستان.....وا لە سەرووی هەموویان
لەسەر وێنەی گوند و شار.....دەشەكێتەوە جار جار
ئەمەش چەند هێنراوەیەكی تر كە چێژو خێشی بە منداڵانی باخچە
دەبەخشن و حەز دەكەن بەپەرۆشەوە گوێی لێبگرن و لەماوەیەكی
كەمیشدا لەبەری بكەن.خێ ئەگەر ئاوازێكی خێشی بێ دابنرێت زووتر
لەبەری دەكەن.
خەونێك
لە خەونمدا ئەستێرە.....خێی هاتبوو بێ ئێرە
ماڵی ئێمەی دەزانی.....هاتبوو بە میوانی
وتی من میوانی تێم.....بردم بێ ژووەكەی خێم
كە ژووەكەمی بینی.....بە قاقا و پێكەنینی
وتی دەست خێش گوێی جوان.....سەركەوتوو بیت لە ژیان
مەلەكردن
ێژێك لە تاوی گەرما.....جلم نەهێشت لەبەرما
حەوزێكی مەلەمان بوو.....خێم هەڵدایە ناوی زوو
(ئارێ) ش وەكو مراوی.....هات خێی هەڵدایە ناوی
كەوتینە مەلە و یاری.....شادی و خێشی دەباری

دایکم وەك مامۆستا بووو..لە نزیکمان وەستا بوو
یاریمان دەکرد بە ئاو..فڕنك بووینەوە تەواو
پاشان وەکو مەلەوان..هاتینە دەر هەردووکمان
خۆمان گڕی دەستوبرد..چووم سوپاسی دایکم کرد
هەندێك لە هۆنراوەکان لەگەڵ سادەییدا دڕەکانی زۆرن بەڵام مامۆستا دەتوانێت وەکو ئۆپەرێتێکی بچوکی لێبکات و هەر منداڵەی دڕێك ڕێت .ئەوسا ئاسانتر دەبێت و زووتریش لەبەری دەکەن و سەرجەم منداڵانی ژوورەکەش بەشداری تێدا دەکەن و لە کۆتاییشدا هەموویان هۆنراوەکە بەتەواوی لەبەر دەکەن چونکە دووبارە دەبێتەوە..دایك ئەو مرۆڤە خۆشەویستەی کە هەموومان خۆشمان دەوێت و هەمیشە بەبارانی سۆزوخۆشەویستی بۆسنوری خۆی ئارامی و ئاسودەیی و خۆشی بە دڵەکانمان دەدا..دەبێت منداڵانی باخچە کە ماوەیەك ڕۆژانە لە دایکیان دووربن چۆن و چی بکەن..منیش لە روانگەی ئەوەوە ئەم هۆنراوەیەم نوسیوە کە دڵنیام چۆزی تایبەتی خۆی دەبێت بۆ منداڵان.

دایە

خۆشی نییە بگاتە.....بۆن و ئامۆزی دایە
سۆز و ماچی شیرینی...شیلەی هەنگوینی تیایە
سەرخستنە سەرێانی...ئاسودەیی و ئارامی
دەبەخشێ بە هەموومان....شاد بین بەبەردەوامی
دەنگی بەسۆز و خۆشی.....مۆسیقای سروشتییە
خەندە و پێکەنینەکەی .....لە هۆنگ و وێنەی نییە
سەرچاوەی هۆز و تینە...بۆ ئۆمەی بچکۆلانە
هیوامان پێ دەبەخشێ.....سەرکەوین لەم ژیانە

ئەم هۆنراوانە تایبەت بوون بە منداڵانی باخچەی منداڵان و هەندێکیشیان پێلەکانی یەك و دووی بنەڕەتیش بەپەرشەوە گوێی لێدەگرن و حەزی لێدەکەن.ئەوەی من لەم نوسینەمدا مەبەستم بوو لێرەدا ئەوەبوو کە کۆمەڵێك هۆنراوەی وا بخەمە بەردەست مامۆستایانی باخچەی منداڵان هەروەها لەهەمان کاتیشدا دەستپێشخەرییەکیش بێت بۆ ئەوەی کە پڕۆگرامێك یان کتێبێك کە چەندین هۆنراوەی لەم شێوانەی تیابێت ئامادە بکرێت و لەهەموو باخچەیەکدا هەبێت تا مامۆستایان بەپێی بەرنامە و پلانی خۆیان سودی لێوەربگرن .بۆگومان دانانی کتێبێك یان کارێکی لەو شێوەیەش پێویستی بە لێژنەیەکی پسپۆڕ و شارەزا هەیە بۆ دیاریکردنی هۆنراوە و چیرۆکەکان تا جوانترین و بەسودترین و گونجاوترینیان بۆ ئەو قۆناغە هەستیار و گرنگە هەبژێن

.....